Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

Буряат-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 248 (5089) | 1948 оной декабрин 15, сэрэ | Сэн 20 мүн.

Эрхим хүбүүд, басагадаа арадай сүүдүүдтэ һунгая!

Үржэлэр манай республика дотор арадай судьяларта ба арадай заседательнуудта кандидалуудые дэбжүүлгэ эхилбэ. Энэ асуудалаар бэлэдхэ һунгагшадай суглааануд политическэ угаа ехэ эдэбхиин оршон байдада үнгэржэ байна.

Арадай сүүд халаа советскэ хүнүүдтэ хуулиар олгогдоһон эрхэнүүдые хамгаалагшань, ажалшадые коммунистическэ үзэлөөр хүмүүжүүлэгшадэй нэгэниинь байха юм. Тиимэ тулада өөһэдынгөө суглааануд хаана һунгагшад болбол манай арадай эрхим хүбүүд ба басагадай нэрэнүүдые нэрлэнэ. Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой коллектив арадай судьяда кандидадаар нүхэр Александр Семенович Егоровые, заседательнуудта кандидалуудаар — цехын экономист Валентина Георгиевна Лоповенко, котельщигүүдэй бригадир, Ажалай Улаан тугай орденой кавалер нүхэр Савва Илларионович Лужанский ба бусадые; Сэлэнгын аймагай ажалшад арадай судьяда кандидадаар нүхэр Борис Шодноевич Гергеновые, заседательнуудта кандидалуудаар—Селенгиймын МТС-эй комбайнер, Ленинэй орденто нүхэр Дашинима Дугаржапов, Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой хонин-товарна фермые даагша нүхэр Пыретор Жигжитова, Сэлэнгын лесхозой солото түмэршэ дархан Андрей Федорович Мансимов ба бусадые; Баргажанай аймагай ажалшад арадай судьяда кандидадаар нүхэр Татьяна Ивановна Ярополове; Байкало-Кударын аймагай ажалшад арадай судьяда кандидадаар ВКП(б)-гэй айкомой инструктэр нүхэр Василий Егорович Лобановые, Забайкалын аймагай ажалшад арадай судьяда кандидадаар нүхэр Валентина Андреевна Селивановые, арадай заседательнуудта кандидалуудаар —ВЛКСМ-эй айкомой хүдэлмэрилэгшэ—комсомолка нүхэр Елизавета Андреевна Оскорбинае, Кабанскын заһаһанай заводой хүдэлмэригшэ Агрипина Петровна Сурановае ба бусадые дэбжүүлбэ.

Арад зонай эгээл нимэ, түрүү тушуудые арадай сүүдтэ һунгаха гэжэ гэһэн дурахалнуудые оруулна. Арадай сүүдүүдтэ кандидалуудые дэбжүүлхэ талаар суглааануд өргэлжэлөөр. Арадай судьяр ба арадай заседательнуудта советскэ хуули ёһые нарин шалгаһан, ажалшад байха ёһотой хүнүүд, ажалшад тэлээнэй кандидатурануудые дэбжүүлхэдээ тон харюусалгаагаар хандана.

Манай арад болбол урда урдынхидаа адли мүнөөшье баһал коммунистнуud ба партийнабэшэ хүнүүдэй талинска блогто нэгэдэн, судьярта ба заседательнуудта кандидалуудые дэбжүүлжэ байна. Коммунистнуud ба партийнабэшэ хүнүүдэй блок—манай большевистскэ заншал гэжэхой. Энэ хадаа манай арадай политическэ нэгэдэлые тодотоо байхаараа харуулна. Болохоо байгаа һунгалтануud дээрэ энэ блогой толотоо байхан илалта түйлаха байһандань ямаршье ажаг пажэг байхагүйл.

Арадай сүүдүүдтэ һунгалтын кампани шиидхэлы шатадаа шэлжэн орожо байна: кандидалуудые дэбжүүлэ эхилээ, тэрээнэй һүүлээр кандидалуудые регистрацилга болохо. Тиигэн бэзрэ кандидалуудай түлөө агитаци тон гүнзэгыгөөр ябуулагдаха байнал.

Мүнөө һунгалтануудта эмхитхэлэй-техническэ ба агитационно-пропагандистска талаар бэлэдхэл бүри хүсэтэйгөөр ябуулагдаха ёһотой. Арадай сүүдүүдтэ һунгалтануud гүн нүнзэгы политическэ удхашанартай байна.

Һунгалтануудта бэлэдхэлэй үлэһэн саг дотор советскэ сүүдэй байгуулалтын демократическа принципнуудтэй, социалистическэ байгуулалтада тэрээнэй дүүргэжэ байгаа оргэтэй, тэрээнэй хүмүүжүүлхы ба хэһэн-заларуулха ажал-ябуулгануудтай, буржуазна сүүдэ орходоо советскэ сүүдэй үндэһэн илганануудтай һунгагшадые гүнзэгыгөөр танилсуулха шухала.

Арадай сүүдэй ажал-ябуулгын үхха шэнжэтэй һунгагшадые танилсуулха, ажалын социалистическэ системые ба социалистическэ зөөрине. СССР-эй ниитын ба гүрэнэй байгуулалтые хамгаалха уялга, гражданинуудай ами бэеда, бэсын эдүүртэ, эрхэ сүлөөдэнь ба нэрэ хүндэдэнь хоро хэһан гэмтэ ябуулнуудтай тэмцэхэ уялга, гражданинуудай хуулиар сахигдажа байгаа эрхэнүүдые болон интересуудые хамгаалха уялга, гражданинуудай хоорондо эн зөөри дээрэһээ гарһан арсалдаануудые шиидхэхэ уялга, советскэ гэр бүлые ба коммунистическэ моралиие бэхижүүлхын түлөө тэмцэхэ уялга арадай сүүдтэ даалгагдаһан байна гэжэ һунгагшадта ойлгуулжа үгэхэ шухала. Гаша, арадай сүүдүүдтэ һунгалтануудай хүримые бүри пүнзэгыгөөр ойлгуулха, судьярта ба заседательнуудта кандидалуудай биографинуудтай һунгагшад бүхэнние танилсуулха шухала.

Һунгалтануудта вмхитхэлэй-техническэ талаар бэлэдхэлые: списогүүдэй шалгалтануудые, һунгүүлиин пунктнуудые зохижоотой гэр бүйлнуудаар, түлөө залһаар, бусад хэрэгсэлнүүдээр хангалгые ойрын саг-га дүүргэхэ шухала.

Буряат-Монголой ажалшад! Һунгалтын урда тээхи өөһэдынгөө суглааануд дээрэ манай социалистическэ Эхэ ороной үнэн сэхэ хубүүд ба басагадые, советскэ судьягай ба арадай заседателиин үндэр нэрэзэргые болон этигэл найдабарие харюулжа шадаха хүнүүдые, манай Эсэгэ ороной дүлэтэ патриотуудые арадай судьярта ба заседательнуудта кандидалуудаар дэбжүүлэгты!

Москвадахи Чехословацка посольстводо болоһон уулзалган

Декабрин 11-хэ Чехословацка республикаһаа СССР-тэ байгаа онсо бүрин эрхэтэ Посол г-н Б. Лаштовичка болбол Москвада ерэһэн Чехословацка Республикыш Правительственна Делегацией хүндэлэлдэ хүлэгалга хэбэ.

Чехословацка Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Г. А. Запотоцкий, Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр г-н В. Клементис, Финансуудай Министр г-н Я. Дорский, Ажалуйлэдбэриин Министр А. Климент ба бусад тушаалта хүнүүд уулзалган дээрэ байлсаба. Советскэ талаһаа СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэй орлогшо ба Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотов, СССР-эй Министрнүүд В. П. Бешев, В. П. Зотов, С. В. Кафтанов, Е. И. Смирнов, Е. Чесноков, Советскэ Союзай маршалнуud И. С. Конев, Л. А. Говоров, К. А. Мерецков, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь А. Ф. Горкин, ВЦСПС-эй Түрүүлэгшэ В. В. Кузнецов, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын Орлогшоной В. А. Зорин ба А. А. Громыко. Чехословакида байгаа Советскэ Посол М. А. Силин, СССР-эй Гадаадын Худалдаа-Наймаанай Министрын Орлогшонор М. А. Меньшиков, М. Р. Кузьмин, И. Ф. Семичастнов, СССР-эй Финансуудай Министрын Орлогшо И. Д. Злобин, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерствын, СССР-эй Гадаадын Худалдаа-Наймаанай Министерствын, СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй Министерствын харюусалгата сотрудникууд, советскэ олонхитын ба советскэ хэблэлэй түлөөлөгшэд уулзалганда байлсаба.

Москвада байгаа посольствонуудай ба миссинуудэй толгойлогшод, тэрэшэлэн гадаадын корреспондентнууд байлсаба.

Арадай судьянар ба заседательнуудта кандидадуудые дэбжүүлгэ эхилээ

☆☆☆

Үнэн зүрхэнһөө хэлэгдэһэн үгэнүүд

Улан-Удын Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой котельчэ цехын хүдэлмэришэд, албахаагшад ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй һунгалтын урда тээхи суглаан дээрэһээ

...17 часай гулюк шуугарба. Пэгэдэхи халаанай хүдэлмэришэд ажалаа дүүргээд, цехынгээ улаан булан дотор суглараа. Мүнөөдэр тэдэнэр илганаа хүхюунууд. Юуб гэбэл, өөһэдынгөө цехын заводой эрхим хүбүүд, басагадые арадай судьяда ба заседательнуудта кандидалуудые дэбжүүлхэдэ зорюулагдаһан суглаае нэеба. Президиумдэ заказкомой түрүүлэгшэ нүхэр Ермоленко, парткомой гэшүүн нүхэр Безбородов, стахановец нүхэр Кобылкин, бухгалтериин хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Парашютина, цехын начальник нүхэр Терновой гэгшэд һунгагдаба.

Суглаанай хүндэтэ Президиумда ВКП(б)-гэй ЦК-гэй Политбюроо, арадуудай агууехэ вождь нүхэр Сталин түрүүтэй һунгаха гэһэн дурадхалые тэндэ байгшад нэрьемэ альга ташалгаар угтажа абаба.

Цехын парторганизацийн секретарь нүхэр Огирев үгэ абажа, арадай судьяда ба арадай заседательнуудта кандидалуудые һунгаха тухай мэдээсэл хэлэ.

Инструментальна ажахын бюрогой начальник нүхэр Михутинай үгэһөө

Үнэхөөрөө демократическа советскэ социалистическэ сүүл болбол манай пүрэнэй, манай советска арадай аша туһада зорюулан өөрынгөө ажал хүдэлмэрине ябуулдаг. Тэрэ халаа арадтай ниитэ барисаатай байжа, арадайнгаа интересуудые хамгаалдаг байна. Тиимэһээ бидэнэр өөһэдынгөө эрхим нүхэдые арадай сүүдэй составта һунгаха ёһотойбди.

Би халаа нүхэр Александр Семенович Егоров гэгшые Железнодорожно районой 2-дохи участогай арадай судьяда кандидадаар дэбжүүлхые дурадханаб. Нүхэр Егоров Адаа Ленин—Сталинай партяар хүмүүжүүлэгдэһэн, өөрынгөө арадта хизаргүй үнэн сэхэ хүн байха юм.

Нүхэр Егоров залуу наһатай, мүн залуушье судья байна. Советска Армиһаа табигдажа ерэһэнэйнгээ һүүлээр 1947—48 онуудай турша соо Прибайкальска аймагай арадай судьягаар хүдэлмэрилһэн юм. 1948 оной июньһээ өөхилээ Железнодорожно районой 2-дохи участогай арадай судьягаар хүдэлмэрилдэг болобо. Хахад жэл соо манай өндэ судьягаар байхадаа өөхилэлэй шадабаринуудые һайса шудалһан шадамар бэрхэ нүтөлбэрилэгшэ, принципиальна, өөртөө ба бусадай урда үндэр өрилта табидаг хүн байһанаа харуулба.

Александр Семенович хадаа заслуу судья болбошье судебнэ хэрэгүүдые тон анхаралтайгаар, шаламгайгаар хаража үзэдэг, судебнэ процессуудые культурпаар ба хүмүүжүүлхы удхашанартайгаар үнгэргэдэг. Тиимэ, туладань манай районой арад зон нүхэр Егоровые хүндэлдэг ба нүхэр Егоров өөрөө арад зонтоо тон анхаралтай ба ханамжатайгаар хандадаг байна.

Би, хүдэлмэришэд ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй нэрэһээ нүхэр Егоровой кандидатурые дэбжүүлэдэ, тэрээнние дэмжэхыень гансашье манай цехын бэшэ, мүн бүхы заводой коллективые, 2-дохи участогай арадай сүүдэй территориин дээрэ ажаһуужа байгаа бүхы һунгагшадые урдалха байнаб...

* * *

Нүхэр Михутинай дурадхалые цехын начальникай орлогшо нүхэр Гуситинский ба үгэ хэлэһэн бусад хүнүүд халуунаар дэмжэжэ, суглаан болбол нүхэр Александр Семенович Егоровые Железнодорожно районой 2-дохи участогай арадай судьяда кандидадаар дэбжүүлхэ гэжэ тогтообо.

Тэрээнэй һүүлээр нүхэр Сергеев, Кужубенко, ахалагша нормировщик Казаков, Бауров, бухгалтер Данилевская гэгшэд өөһэдынгөө өөрөө хүдэлмэришэд нүхэр Савва Илларионович Лужанский, Александр Федорович Михутин, Александр Иосифович Воголюбов, Валентина Георгиевна Лоповенко ба ахалагша бухгалтерай орлогшо Трибе гэгшэдые арадай заседательнуудта кандидалуудаар дэбжүүлхэ гэһэн дурадхалнуud оруулагдахадань, суглаанда хабаадагшад нэгэн һанилаар дэмжэбэ.

Котельно-хабсаруулгын хүдэлмэринүүдэй мастер нүхэр Сергеевэй үгэһөө

Манай сүүд болбол советскэ патриотизмын үзэлөөр, социалистическэ Эхэ ороной хизаарлашагүй үнэн сэхэ байха үзэлөөр, советска хуулинуудые хэлбэришэгүйгөөр дүүргэлтэ болгохо, социалистическэ зөөридэ гамтайгаар хандаха, социалистическэ олоной байдалай ёһо гуримые хүндэлхэ үзэлөөр манай обществын гэшүүдые хүмүүжүүлдэг байна.

Тиимэ тулада, хүмүүжүүлгынгээ үүргые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхынгээ тулада арадай сүүд болбол ажалшадай эрхим түлөөлэгшэдһөө, үнэн сэхэ советскэ гражданинуудһаа һунгагдаха ёһотой.

Бидэнэр мүнөө өнө суглараад байхадаа, өөһэдынгөө дундаһаа эрхим нүхэдөө арадай сүүдтэ һунгахаар дэбжүүлжэ байнабди. Тэдээнэй нэгэниинь халаа котельщигүүдэй бригадир Савва Илларионович Лужанский байха ёһотой гэжэ һанагдана.

Нүхэр Лужанский болбол гансал һайн стахановец бэшэ, мүн һайн хүмүүжүүлэгшэ байха юм. Тэрээнэй хүмүүжүүлһэн нилээд олон залуу котельщинүүд манай цехтэ мүнөө ажаллажа, ажалай эрхим мастернуud болоһон байнад.

Савва Илларионовичын бригада Агууехэ Октябрьска социалистическэ революцийн 31-жэлэй ой болотор паровозно котелнүүдые байгуулха талаар жэлэйнгээ программые дүүргэһэн байгаа. Дайнай һүүлэй сталинска табанжэлые дүрбэн жэл соо дүүргэхын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр тэмцэгшэдэй нэгэниинь байһан туладаа БМАССР-эй 25 жэлэй ойтой дашарамдуулан нүхэр Лужанский СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указаар Ажалай Улаан тугай орденоор шагнагдаа һэн.

Эхэ оронойгоо эрхим хубүүн Савва Илларионович Лужанскийн кандидатурые дэмжэхые бүлтыгшай урялнаб.

* * *

Нүхэр Сергеевэй энэ урялал халуунаар дэмжэгдэбэ. Орденто бригадирые арадай заседательнуудта кандидадаар дэбжүүлхэ гэһэн тогтоол нэгэн дуугаар абтана.

Заводой бусадые цехүүд, таһагуудта һунгалтын урда тээхи суглаанууд боложо үнгэрбэ. Тэдэ суглаанууд дээрэ хүдэлмэришэд, албахаагшад ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд арадай судьяда ба арадай заседательнуудта кандидалуудые политическэ тон ехэ үүсхэлтэйгөөр дэбжүүлнэд.

Тэдэ суглаанууд дээрэ мүн окружной һунгалтын урда тээхи суглаанда ошохо делегадуud һунгагдаһан байна.

☆

Үнэн зүрхэнһөө хэлэгдэһэн үгэнүүд

☆☆

Сэлэнгынхидэй кандидадууд

НОВО СЕЛЕНГИНСК. (Телефоноор абтаба). Аймагай колхозуудаар ба ажалуйлэдбэриин предприятинуудта, культурно-просветэй эмхи-зургаануудһаа арадай судьяда ба арадай заседательнуудта кандидалуудые дэбжүүлхэ һунгуулиин урда тээхи суглаанууд ехэхэн патриотическа дэбжэлтэйгээр үнгэржэ байна.

Гагуута-Нуурай станциин паровозно депогой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад һунгуулиингаа урда тээхи суглаанда ехэхэн эдэбхитэйгээр сугларжа, арадай судьягай кандидатта нүхэр Борис Шодноевич Гергеновые нэгэн луугаар дэбжүүлбэ.

Эгээл түрүүлэн нүхэр Гергеновэй кандидатурые депогой ахалагша инженер, партийнабэшэ большевик нүхэр Геннадий Венер дэбжүүлһэн байна. Тиин тэрээнэй оруулһан дурадхалые депогой дежурна нүхэр Киселев дэмжэжэ, тус дурадхалые бүхы коллективэйхидэйнгээ дэмжэхыень урялба.

Мүн өнө суглаан дээрэ арадай заседательда кандидадаар депогой эрхим машинист Игнат Воронков гэгшэ дэбжүүлэгдэ.

* * *

Тамчын сомоной «Социализм» колхозой һунгуулиин урда тээхи суглаан дээрэ арадай заседательда кандидадаар партийнабэшэ большевик Дашинима Дугаржапов нэгэн һаналаар дэбжүүлэгдэбэ. Нүхэр Дугаржапов үнгэрөөн 1947 оной үндэр баян ургаса ургуулжа, гүрэндөө тарыа өлбөгөөр тушаалһанайгаа түлөө правительствоор Ленинэй орденоор шагнагдаһан байна. Мүн мүнөөшье жэлэ энэ шуларгуу хубуун артелиингээ ажахые сайнадань үргөдхэхэн түлөө эсэхэ сусахые мэдэхэгүйгөөр колхозно тарялшадта жэшээ харуулан ажалладаг байха юм.

* * *

Загастайн дунда һургуулиин багшанарай коллективэй һунгуулиин урда тээхи суглаан дээрэ арадай заседательда кандидадаар үнинэй багшэ Рабдан Очирович Очиров дэбжүүлэгдэбэ. Нүхэр Очиров ургажа ябаа залуу үетэнние Эхэ ороондоо үнэн сэхээр хүмүүжүүлдэг багша мүн. Аяар 27 жэлэй туршада педагогическа ажалда ябаха зуураа, Рабдан Очировович хэдэн зуун хүнүүдые хүмүүжүүлһэн байна.

* * *

Тэрэшэлэн метико-санитарна үйлдэмэрилэгшэ эй профсоюзай аймагай гэшүүдэй үмэнэһөө арадай заседательда кандидадаар аймагай нарайлалтын гэрые даагша нүхэр А. Г. Бардымова нэгэн дуугаар дэбжүүлэгдэбэ.

О. Иванов.

Бүхы хүдэлмэришэд хабаадаба

ТАРБАГАТАЙ. (Телефоноор абтаба). Аймагай промкомбинадай хүдэлмэришэд ба албахаагшад арадай судьяда ба заседательнуудта кандидалуудые дэбжүүлхэ һунгуулиин урда тээхи суглаанда үсэгэлэр хүдэлмэриингөө һүүлэ суглараб. Тус суглаанда комбинадай бүхы хүдэлмэришэд хабаадаһан байна.

Комбинадай директор нүхэр Михайловай дурадхалаар арадай судьяда Валентин Андреевич Булатовай кандидатура дэбжүүлэгдэ. Энэ нүхэр хадаа арадай үнэмшэлэ үргажа ябаһан, Эхэ ороондоо үнэн сэхэ арадай этигэмжые дүүргэхэ патриот мүн байна.

Тэрэшэлэн тус суглаан дээрэ арадай заседательда комбинадай мастер нүхэр Андрей Ефимовай кандидатура нэгэн дуугаар дэбжүүлэгдэбэ. Энэ нүхэрэй хүндэлэри дорё тус комбинадайхид болбол ажал хүдэлмэри дээрээ голодоһо гаргаха ябадалые эрид усадхажа, түсэбэлгөөр дээдэ тэ нөөсэлтэйгөөр ажалладаг болоо.

Мүн арадай заседательда кандидат болгогдон Кагановичын нэрэмжэтэ артелиин колхозчинуудай һунгуулиин урда тээхи суглаан дээрэ нүхэр А. П. Сурановае арадай заседательда кандидадаар дэбжүүлбэ.

Мүнөө аймагай колхозуудаар ба ажалуйлэдбэриин предприятинуудаар, эмхи-зургаануудаар һунгуулиин урда тээхи суглаанууд үргэлжэлһөөр.

Дайндашье, ажалдашье шалгарһан хүн

БАЙКАЛО-КУДАРА. (Телефоноор абтаба). Инкинскэ сельсоведэй «Байкал», «1-е Мая», Кагановичын ба Ворошиловай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артельнуудэй колхозчинууд өөһэдынгөө һунгуулиин урда тээхи суглаанууд дээрэ арадай заседательда кандидадаар ВКП(б)-гэй айкомой инструктор Василий Егорович Лобановые дэбжүүлэ.

Нүхэр Лобанов Эсэгэ ороной хамгаалгын агууехэ дайнай үедэ Советскэ Армиин эгэлдэ ябажа, немецко-фашистска булимтарагшадые үй бүтэ сохилсожо ерэһэн байна. Тиин дайнай һүүлээр Советскэ Армиин эгэлдэ табигдажа аймагай МВД-гэй таһагта оперативна хүдэлмэрилэгшөөр орооһон байха юм.

Удаань ВКП(б)-гэй айкомой аппаратта инструктораар томилогдоһон байна. Энэ тушаалда байха зуураа нүхэр Лобанов арад ниитын дунда үнэмшэтэй болоо.

Эрхим түрүү хүнүүдээ дэбжүүлнэ

КАБАНСК. (Телефоноор абтаба). Аймагай центрдохи дунда һургуулиин багшанарай коллективэй һургуулиин урда тээхи суглаан боложо, нүхэр В. Селивановае арадай судьяда кандидадаар дэбжүүлбэ. Нүхэр Селиванова үгтэй хүдэлмэришэнэй бүлэдэ түрэһэн, советска засагай үедэ Эхэ ороондоо үнэн сэхээр большевистскэ партяар хүмүүжүүлэгдэн ургажа ябаһан эхэнэр болоно.

Арадай судьягай тушаалда хэлэн жэлэй туршада ажаллаха зуураа нүхэр Селиванова ажалшадай дунда ехэхэн үнэмшэтэй болоһон байна. Өөрынгөө тушаалта ажалые үнэн сэхээр дүүргэхэтэйгээ хамта нүхэр Селиванова аймагта боложо байһан олонхитын хүдэлмэрилэ ехэхэн эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм.

Мүн тус суглаанда хабаадагша, арадай заседательда кандидадаар партийнабэшэ большевик, Клюкскын дунда һургуулиин багша нүхэр Зоя Андреевна Жарковагай кандидатурые дэмжүүлбэ.

Тэрэшэлэн Кабанскын заһаһанай заводой хүдэлмэришэд ба албахаагшад өөһэдынгөө һунгуулиин урда тээхи суглаан дээрэ нүхэр А. П. Сурановае арадай заседательда кандидадаар дэбжүүлбэ.

Мүнөө аймагай колхозуудаар ба ажалуйлэдбэриин предприятинуудаар, эмхи-зургаануудаар һунгуулиин урда тээхи суглаанууд үргэлжэлһөөр.

☆

Улан-Удын Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой колесно цехын хүдэлмэришэд, албахаагшад ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй һунгалтын урда тээхи суглаан дээрэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бэлэдхэлэй участогай ахалагша мастер Ф. Ф. Федоров арадай заседательда кандидадаар Валентина Георгиевна Лоповенкые дэбжүүлхэ гэһэн дурадхал оруулжа байна.

З. Веснинагай фото.

И. В. Сталинай Зохёолнуудай юһэдэхи том

1.

1926 оной декабрьһаа 1927 оной июль хүртэрхи үе соо бэшэгдэһэн, И. В. Сталинай зохеолнууд юһэлэхи том соонь оруулагданхай. Тэрэ үедэ советскэ гүрэн болбол орёное социалистическээр индустриализациялха тухай партийн XIV съездын туухэтэ тогтоолнуудые бүелүүлгын зам дээрэхи дотоодын ба галааднын шапартай бэрхэшээлнуудые амжалтатайгаар дабажа байгаа. Социализмые ялалта тугэлдэрөөр байгуулгада зорюулагдаһан тус тогтоолнууд хэрэг дээрээ амжалтатайгаар бүелүүлэгдэжэ байгаа. Ажуйлэдбэрийн продукцийн ходоодо ургажа байгаа. Арадай ажахыда социалистическэ секторэй удельнэ хэмжээнь жэл бүхэндэ ургажа байгаа. Үмсын капитал өөрынгөө позициннуудые ажуйлэдбэридэшье эд барзанай эрьесэдэшье алдажа байгаа.

1921 ондо Ленинэй үүсхэлээр баталан абтаһан, шэнэ экономическа политика тухай партийн X съездын тогтоол хадаа хэрэг дээрээ хэлбэришэгуйгөөр бүелүүлэгдэжэ, хүдэлмэришэд ба таряашадай холбоо бэхижүүлгэдэ, хүдөө ажахые һэргээн бодхоолгодо туйлай ехэ үүрэг дүүргэһэн байна. НЭП-ай эшэ үедэ парти ба гүрэн халаа капиталистическэ этэгэсэдүудые хизаарлаха ба турихэ гэһэн политикые ябуулжа байһан юм.

СССР дотор социалистическэ ажахын ургажа байһан ябадалые капиталистическэ системын тогтон байха ябадалда аюул гэшэ гэжэ хараад, империалистнууд болбол СССР дотор социализм байгуулгын хэрэгые таһалдуулхын тулада бүхы ябуултануудые хэһэн байна. Хари гүрэнүүдтэхи советскэ тулөөлэгшэнэртэ провокационно добтолгонуудые. Англиин зүгһөө СССР-тэй дипломатическа харилсаануудаа бохюулһан ябадалые һануулхада ойлгомжотой.

Орон дотор социализмын добтолгодо капиталистическэ этэгэсэлүүдэй өсэргүүсэлгэнь эрид хурсадажа байгаа. 1926 оной зун хорото муухай антипартийна блок байгуулһан троцкистнууд ба зиновьевщуудай урбанхай ажал-ябуулгань энэ өсэргүүсэлые харуулһан юм. ВКП(б)-гэй ЦК-гэй нэгэнтэ бэшэ уридшалан һануулбашье һаань, партийн нэгэдэнхэй байдалые хазатайруулгада социалистическэ байгуулалтые таһалдуулгада зорюулагдаһан, хахаран бутаралгын ябуултануудыень XV партконференци ба бүхы парторганизацинуудай хатуулгаар буруушаабашье һаань, троцкистско-зиновьевско булэгэйхи өөһэдынгөө меньшевистскэ, социал-демократическа, реставраторска идейкэнүүдые хоёһон хуурмаг революционно «зүүнэй» үгэнүүдээр далдалжа, партида өсэргүү тэмсэлээ үргэлжэлүүлэн байгаа.

Тэрэ үеын гадаадын ба дотоодын өршөн байдалые шэнжэлэн тодорхойлхо зуураа, советскэ засагта өсэргүү «Чемберлеһээ эхилээд Троцкий хүртэр нэгэ фронт шэнги юумэ байгуулагдажа байна» гэжэ нүхэр Сталин хэлэһэн юм (Зохеол, том 9. нюур 311).

Нэгэ орон дотор социализмые байгуулжа болохо тухай ленинскэ һургаалай түлөө ба тэрэзиние хэрэг дээрээ бүелүүлхын түлөө тэмсэлдэ хатуу зорит ба тэсэмгэй шалгабари, революционно үнэн һорэжэ ба хэлбэришэгүй принципиальна ябадал иимэ условинуудта большевистскэ партийдаа өөригдөһэн байгаа. Нүхэр Сталинай сэсэмэргэн хүтэлбэрийн ашаар большевигуудай нэгдэл эдэ бүхы зорилгонуудаа гүйцэмдэгта һайнаар бүелүүлһэн байна.

Троцкистнууд болбол ахадуу коммунистическэ партинуудта гоноолтойгоор хаһалые һэлбэшье һаань, тус һэдэлгэнүүдынь таһалдан һалажа — троцкистска этэгэсэ-лэй ехэ удхашанартай иимэ найруулгые үгэһэн байна: «Империализмын үедэ тэгшэ бэшэ хүчэлтын хуули хадаа бусадта орходоо зарим оронуудай жэндэбэшэ хүчэлтэ, дэлхэйн дэлгүүр дээрөһөө бусадые зарим оронуудай, түргэнөөр түрихэ ябадал, хубаагдаад байгаа дэлхэйе дайн сэрэгэй туладаануудай ба дайн сэрэгэй һандаралта уналтануудай гуримаар үе үе болоод дахинаа хубаарихха ябадал, империализмын лагерьтахи хеморолдаануудай гүнзагдалга ба хурсадалга, дэлхэйн империализмын фронтын һуларалга, энэ фронтые зарим оронуудай пролетариадай дэлбэлэн таһалдуулха арга-боломжо, тус тус оронуудта социализмын илаха арга-боломжо бии гэһэн удхатай» (нюур 106).

Энэ хуулиин гол зүйлнүүдые элишэлхэ зуураа нүхэр Сталин хадаа империализмын үедэ хүчэлтын тэгшэбэшэ ябадалай шангалаһан ба хурсадаһан тухай, империализмын лагерьтахи хеморолдаануудые эб найрамдалай гуримаар шидхэхэ арга-боломжын үгы болоһон тухай, тус хеморолдаануудые эб найрамдалай гуримаар шидхэхэ арга-боломжые тунхаглаг ультраимпериализмын каутскиаска теориин буруу байһан тухай тобшолол хэнэ.

Троцкистнууд болбол монополинуудай урда тээхи капитализм ба монополинуудай үеын капитализм хоёрой хоорондохи ялгаае арсаһан байна, тэдэнэр хадаа империализмын үедэ тэгшэбэшэ хүчэлтын эрид хурсадаһан ябадалые харадаггүй ба хараха хүсэлэнгүй байгаа, урган байгаа капитализмын үедэ зохистой ёһо зүйлнүүдые үмхиржэ, хосоржо, байгаа империалистическэ капитализмда механическаар дэлгэрүүлэн, тус тус оронуудта социализмын илажа шадахагүй байһан тухай социал-демократическа тезисые хамгаалжа, өөһэдынгөө политическэ үзэл «платформые» энээн дээрэ байгуулһан юм.

Тус тус оронуудта социализмын илажа шадахагүй тухай ба бүхы гү, али хүчэнэй олонхи оронуудта нэгэн дары сохилтын болоходол социалистическэ революцийн илажа шадаха байһан тухай Маркс ба Энгельсын заабаринь тэрэ үедөө зүб байһан ба урган байгаа капитализмын үедэ хабаатай байһан юм. Империалистическэ капитализмые шэнжэлэн үзэһэнэй үндэһэ һуури дээрэ, марксистска теориһоо үндэһэ абажа, Энгельс ба Марксын хуушанайнь заабари түүхын шэнэ оршон байдалда зохихоёо болоо, социалистическэ революци хадаа амараа пэгэ орон дотор хүүрэн илажа шадаха гэжэ Ленин тобшолол хэһэн байна.

Тус тус оронуудта дотор социализмын илажа шадаха байһан тухай асуудал хадаа теоретическэ удхашанартай байхаһаа гадна, пролетарска партинуудай политическэ ажал-ябуулгые ударидалгада практическа туйлай ехэ удхашанартай байна. Нүхэр Сталинай заабанай ёһоор, тэрэ үедэ политическэ хоёр шугамууд харагдажа байһан юм. СССР дотор социализмын байгуулагдажа болохо байһанда этигэлэр түгэлдэр большевистскэ партийн шугам хадаа буржуазида өсэргүү тэмсэлдэ бусад оронуудай пролетариарые зөригжүүлһэн, событинуудай ябасын хойноһоо хэрхоор харахыень ба таатай условинуудта империализмын фронтые өөһэдөө дэлбэ сохихоор бэлэн байхые, засагые өөһэдынгөө гарта абаха ба дэлхэйн капитализмын үндэһэ һууринуудые һандаргахыень һургаһан байна. Капиталистическэ фронтые өөһэдөө дэлбэ сохихо шухала ба хэрэгтэй байһыень арсаһан, «бүгэдэ дээрээ шидхэгдахэ» үеые хүлеэгээд һуухыень зарим оронуудай пролетариарые урялһан троцкистнуудай шугам хадаа «өөһэдынгөө» буржуазида өсэргүү тэмсэлдэнь зарим оронуудай пролетариарай үүсхэлые хабшалгын ба хамаагүйгөөр хүлеэхэ ябадалай шугам байгаа.

Тус тус оронуудта дотор социализмын илажа шадаха тухай Ленин — Сталинай һургаал хадаа улаасхоорондын түйлай ехэ удхашанартай байһан ба байнашье. Революционно интернационализмын үзэлөөр нюбтэрэнхэй энэ һургаал хадаа тус тус оронуудай хүдэлмэришэдэй «национальна» ба интернациональна зорилгонуудые өөртөө нашагүй зүбөөр зохилдуулаанхай.

Ленинизмые хүчэлтэ зуураа, СССР дотор социализмые байгуулха тухай асуудал хадаа өөрынгөө, «национальна» буржуазиие усадхаха тухай асуудал мүн гэжэ нүхэр Сталин харуулһан байна. СССР-эй хүдэлмэришэн анги болбол ажалша таряашадтай холбоотойгоор энэ зорилгые дүүрэн шиидхэжэ шадаха ба орнойнгоо технико-экономическа гэгдэлые усадхажархеод, социализм байгуулжа шадаха байна. Зүгөөр капиталистическэ хүреэлэлтын усадхалдаагүй байһан сагта СССР дотор социализмын илалта өсэлэн хангагдаа гэжэ тооложо болохогүй. Капиталистическэ хүреэлэлтын байгаа сагта интервенциин аюул зандаа байдэ бшуу. «...Социализмын өсэлэн илаха тухай асуудал хадаа дэлхэйн буржуазиие усадхаха тухай асуудал мүн» (нюур 24) гэжэ нүхэр Сталин заана. Нэгэ ороной пролетариат гансахан өөрынгөө хүсөөр дэлхэйн буржуазиие дичлэжэ шадахагүй байна. Нэгэ орон дотор социализмын өсэлэн илахын тулада, —гэжэ нүхэр Сталин хэлэнэ,— «дэлхэйн буржуазиие дабаха гү, али адагынь, нейтрализовалха шухала... Иимэ зорилгые хэдэн ороной пролетариат шиидхэжэ шадаха юм. Тиимэ дээрөһөө ямар нэгэн орон дотор социализмын өсэлэн илаһан ябадал хадаа адагынь хэдэн ороной дотор пролетарска революцийн илалта болоо гэһэн удхатай» (нюур 24—25).

СССР-эй ажалшад хадаа бусад оронуд дотор социализмын илахыень үнэн зүрхэнһөө хүсэнэ. СССР дотор коммунизм байгуулха зуураа, советскэ арад болбол бүхы оронуудай пролетариарай нинтэ хэрэгые хэжэ байһанаа, тиин бүхы дэлхэй дээрэ коммунизмын илалтада туһалжа байһанаа мэдэнэ. Нүгөө талаһаа, бүхы оронуудай ажалшад хадаа социализмын ба демократиин хүсэн түгэлдэр тулгуурынь байтаа СССР-өй бүхэжэхэ ба һалбаран мандаха ябадалыень үнэн зүрхэнһөө хүсэнэ. СССР-эй хүсэ шадалаар түгэлдэр байха тудам, демократиин ба социализмын түлөө дэлхэйн дарлагдагшадай тэмсэлынь амжалтатай байха бшуу. Тиимэ дээрөһөө тэдэнэр хадаа Советскэ Союзда өсэргүү добтолго өөхидхэхэ гэһэн империалистнуудай һэдэлгэнүүдые таһалдуулдаг байһан ба таһалдуулнашье.

Нүхэр Сталин иигэжэ хэлэнэ: «СССР-өй пролетариарай өөһэдынгөө диктатурые бүхэжүүлхэдэнь, ажахыньгаа һандаралые усадхахадэнь, барилгын хүдэлмэриие дэлгэрүүлхэдэнь ба социализм байгуулха хэрэгтэ амжалтануудые хэхэдэнь,— өнө хадаа бүхы оронуудай пролетариарта, капитализмда өсэргүү тэдэнэрэй тэмсэлдэнь, засагай түлөө тэдэнэрэй тэмсэлдэнь туйлай ехэ дэмжэлтэ болоно гэшэ, юуб гэхэдэ Советскэ республикын ажабайһан ябадал, тэрэнэй хатуу хүсэн социалистическэ байгуулалтын фронт дээрэ тэрэнэй амжалтануудхадаа капитализмда өсэргүү тэмсэлдэнь бүхы оронуудай пролетариарые зөригжүүлэшэ, дэлхэйн революцийн туйлай ехэ нүхэсэл гэшэ» (нюур 141).

Эдэ бүгэдэ тухай бүхы оронуудай реакционернууд һайтаа мэдэнэ, тиин тэдэнэр хадаа өөһэдынгөө оронуудай ажалшадые худал хуурмаг пропагандаар СССР-һээ халхалые, СССР тухай үнэн юумые далдалхые, героическа советскэ арадай зохеон байгуулхы агуулхэ ажал-ябуулгые хардахые, худал болгохые һэдэлэ, «Москватай мифическэ гар» тухай, мүн баһал мифическэ «түмэр хаалта» тухай хашхаралдана. Зүгөөр манай үнэн юумэн хадаа бүхы хаалтануудыень хүсэтэй байна, тус үнэн юумэн болбол капиталистическэ богоолшолгоёо өөһэдынгөө сүлөөлхын түлөө хэлбэришэгүй тэмсэлдэ дарлагдагшадые зөригжүүлэн, газар дайда ба океануудые дамжажа, дэлхэйн бүхы дарлагдалта дуулдана.

ИККИ-гэй VII пленум дээрэ хэһэн элидхэл соогоо нүхэр Сталин болбол ямар нэгэн ороной пролетариарай «национальна» зорилгонуудые интернациональна зорилгонуудта зүршэлдүүлэн табиха ябадалай гүнзэгы алдуутай байһан тухайнь тобшолол иигэжэ хэнэ: «...Бүхы оронуудай пролетариарай интересууд болон зорилгонуудтайнь нэгэ ороной пролетариарай интересууд болон зорилгонуудтай хуваарилагдагүй ба нэгэдэнхэй ябадалые баталаалга хадаа бүхы оронуудай пролетариарай революционно хүдэлөөнэй илалтын тон үнэн замынь мүн» (нюур 28).

Эндэб оронуудай хүдэлмэришэдэй «национальна» ба интернациональна зорилгонуудай хубаарилагдагүй ба нэгэдэнхэй байха тухай нүхэр Сталинай һургаал хадаа социализмын түлөө өб найрамдалтай ба зүблөрөнхэй тэмсэлдэнь коммунистическэ партинуудые зэбсэгжүүлнэ. Национализмын позиндa орожо, бүхы дэлхэй дээрэхи коммунистическэ партинуудай нэгэдэнхэй фронттойнь холбоогоо таһалдуулһан Титын урбанхай бүлэг хадаа ленинизмын өнө тон шухала заабаринаа зайсаһан байна. Мүнөөдэй условинуудта пролетарска интернационализм хадаа социализм ба демократиин түлөө тэмсэлэй авангард байгаа СССР-ые үгэ хүүргүйгөөр хамгаалха гэһэн удхатай, империализмда ба реакциида өсэргүү, шэнэ дайе үүсхэгшэдтэ өсэргүү, хүдэлмэришэн ангиин хорото муухай урбагшадта — баруунай социалистнуудта өсэргүү коммунистическэ бүхы партинуудай, арадай демократиин бүхы оронуудай, колониальна агуулхэ революцийн бүхы тэмсэлшэдэй нэгэдэнхэй Фронт гэһэн удхатай. Арадай демократиин оронуудаа дотор социализмые бэелүүлгэ хадаа социализмын ба демократиин, арадуудай эрхэ сүлөөтэй ба бэеэ даанхай байдалай хүсэн түгэлдэр түшэлгэнь байгаа СССР-тэй тус оронуудай улам бүри нигта ханы харилсаанай зам дээрэл туйлагдажа шададаха байна.

3.

Тус тус оронуудаа дотор социализмын илажа шадаха тухай ленинска һургаалые, СССР дотор социализм байгуулжа болохо тухай һургаалые хүчэлөөхэ ба баяжуулха зуураа, нүхэр Сталин болбол СССР дотор социалистическэ обществые байгуулгын замуудаа болон методуудаа тухай асуудалые алишье талаһаань өөхеон найруулаа. Социалистическэ индустриализаци — энэ хадаа арадай социалистическэ ажахые байгуулалтын өрьесые тэндэһэн эхилхэ хэрэгтэй звено гэшэ. Ималтал СССР-ые социалистическээр индустриализациялгын политикые өрид хатуулгаар ба зориитойгоор бэелүүлгэ хадаа бүхы арадай ажахые техническэ талаарнь һэргэн һайжаруулхын тулада материальна базые хангажа шадаа, ороной экономическа талаараа бэеэ даанхай байдалые ба оборонно хүсэ шадалые хангаа гэжэ нүхэр Сталин һургана.

«Индустриализаци болбол ажуйлэдбэрийн хэмжээе ехэ болгохо тээшэ бүхыдөө манай арадай ажахые ударидаха гэһэн зорилготой байхаһаа гадна, мүн тэрэ хадаа капиталистическэ гүрэнүүдээр хүреэлэгдэһэн манай ороной энэ хүчэлтэдэнь ажахын талаар бэеэ даанхай байха ябадалые хангаха, дэлхэйн капитализмын хабсаргалта болохо ябадалыень ороной хамгаалха гэһэн зорилготой» (Зохеол, том 8, нюур 120 — 121).

Партийн энэ шугамда өсэргүүсэн троцкистско-зиновьевско урбатшад хадаа дэлхэйн ажахыда толгошохой «ажалай хубаарилгые» хубилгажа болохогүй тухайда зутар муухайгаар бодомжолжо, СССР-ые дэлхэйн капитализмын аграрна хабсаргалта болгохо гэһэн шугам табиһан байгаа. Харин тогтошохой «ажалай хубаарилгын» ёһоор Баруун зүгэй капиталистнууд болбол капиталистическэ тоёо томо оронуудай аграрна хабсаргалта ба колони байха гэһэн үүргые Россида үнинһөө хойшо хүсэдэг байгаа. Экономическа талаараа гэгдэнхэй байһан туладаа манай орон болбол социализмда хүрэхөөр ургаагүй, социалистическэ ажахые байгуулалтада шухала арга нүхэсэлнүүд манайда байхагүй, манай арадай ажахы хадаа капиталистическэ дэлхэйн ажахыда нэгэдэн ургажа, тэрэнэй хабсаргалтань болохо ёһотой гэжэ урда сагта меньшевик Сухановай тоолодог байһан шэнгээр, мүн троцкистнууд тиигэжэ тоолодог байгаа. СССР-эй ажалшадай хүсэнүүдые хэды зэргын хорото муухайгаар тооногуйбо, тэды шэнэн хорото муухайгаар капитализмын үрда болгоол болон һүгэдэхэ ябадал эдэ бодомжонуудта харагдана. ИККИ-гэй пленум дээрэ хэһэн элидхэл соогоо нүхэр Сталин болбол арадта харша троцкистско-зиновьевско булэгэйхидэй эдэ урбанхай идеянуудые элишэлэн сохиһон байна.

Дотоодын өршөн байдалһаа гадна, мүн гадаадын өршөн байдалые харадаа абажа, СССР дотор социалистическэ ажахын хайшан гэд хүчэлэхэ ёһотой байһыень нүхэр Сталин харуулһан байна. Социалистическэ индустриин гол дэлгүүрынь дотоодын дэлгүүр байһан туладань индустриализаци хадаа ажалшадай материальна байдалые хэлбэришэгүйгөөр һайжаруулгын база дээрэ хүчэлхэ ёһотой; индустри ба таряашадай ажахы хоёрой хоорондохи, пролетариат ба таряашадай хоорондохи холбоо барисаан, мүн энэ холбоо барисаае байгуулгада пролетариадай гүрэнэй хүтэлбэри хадаа социализмын ялалтын тон шухала услови мүн.

Таряашад тушаа троцкистско-зиновьевско булэгэйхидэй хорото шуталые, хүдэлмэришэд ба таряашадай союзые таһалдуулха гэһэн тэдэнэй гэмтэ һэдэлгэнүүдые элишэлэн сохижо, нүхэр Сталин болбол таряашад тушаа ленинска шугамые хамгаалһан ба хүдэлмэришэд болон таряашадай союз хуваай асуудалые теоретическээр зохеон найруулһан байна. Хоёр ондоо үеүүдэ — буржуазно-демократическа революцийн үедэ ба социализмые байгуулгын үедэ энэ лозунгые дэбжүүлгын илгаае нүхэр Сталин харуулһан юм. Пролетариадай диктатурын үедэ хүдэлмэришэн ангиин зүгһөө таряашад тушаа гүрэнэй хүтэлбэритэй байнабди, энэ хадаа буржуази унагаагдахай, засагта пролетариат байна, бусад ангинуудтай өөрынгөө засагые пролетариат хубаарилнагүй, гол олониитэ таряашадые хойноһоо дэхуулан ябажа, пролетариат социализм байгуулжа байна гэһэн удхатай гэжэ нүхэр Сталин һургана. Пролетариадай диктатурын үедэ хүдэлмэришэд ба таряашадай союзай уг зорилгонь, гол шэглэлынь ямар бэ? — Энэ асуудалда нүхэр Сталин иигэжэ харюусана:

«а) хүдэлмэришэд ба таряашадай союз хадаа таряашадые анги зандань байлгахын тулада башэ, харин социалистическэ байгуулалтын ялалтын интересүүдтэ зохихо шэглэлээр тэдэнние хубилгаха ба ондоо болгохын тулада бидэнэртэ хэрэгтэй;

б) энэ союзые бүхэжүүлхэ туташа Советскэ правительствын политика хадаа ангиуудые бэхижүүлгэдэ башэ, харин усадхалгада, ангинуудые усадхалгын темпые түргэдхэлгэдэ зорюулагданхай» (нюур 183).

Таряашад тушаа партийн политика тухай энэ тон шухала заабаринуудтай дүүрэн зохилдуулан, нүхэр Сталин болбол социализмые экономическа базын удха тухайнь гайхамшагта найруулга үгэһэн байна, социализмын политическэ экономине зохеон найруулгада урагшаа шэнэ алхам болоһон энэ найруулгань иимэ: «Социализмын экономическа базые байгуулха — энэ хадаа социалистическэ индустритай нэгэ бүхэли ажахы болгон хүдөө ажахые хамтаруулха, социалистическэ индустриин хүтэлбэридэ хүдөө ажахые мэдүүлхэ, хүдөө ажахын индустриин продукциннуудые абалсаһанай үндэһэ һуури дээрэ город болон деревнийн харилсаануудые һайжаруулха, ангинуудай ургаа гэрэдаг ба түбхын түрүүндэ, капиталай ургаа гэрэдаг бүхы һубаг һудаһануудые хааха ба усадхаха, эсэстэ, ангинуудые усадхалгада сэхэ ба зайлашагүйгөөр хүргэхэ үйлэдбэрийн ба хубаарилгын гиимэ условинуудые байгуулха гэһэн удхатай» (нюур 22—23).

Советскэ гүрэн болбол социализмын экономическа базые байгуулжа шадаха байна, юуб гэхэлэ, бутархай жэжэ үйлэдбэриһөө туйлай ехээр үлүү дээрэ байһан томо социалистическэ ажуйлэдбэри хадаа социалистическэ эхи һууринуудээрэ городтошье, мүн деревнидэшье жэжэ үйлэдбэриие хубилгаха байна юуб гэхэдэ, капиталистическэ зүйлнүүдтэ өсэргүү манай ажахын социалистическэ зүйлнүүдэй темсэлэй фронт дээрэ социалистическэ зүйлнүүд хүсөөр яшагүй үлүү ехэ байһан туладаа үйлэдбэриинные талаар, мүн өрьесынные талаар капиталистическэ этэгэсэдүүдые дабажа, алхам бүхэнөөрээ ургашаа дабшаха байһандань нүхэр Сталин гүнзэгыгөөр этигэдэг байгаа.

Социалистическэ ажуйлэдбэриин хүтэлэлын үндэһэ һууринь дотоодын дэлгүүр байһан хадань, советскэ гүрэнэй зорилгонь ажалшадай энхэ һайн байдалай ургалта байһан хадань, юумэнэй өөрынь сэнгые хододоо доошоруулха ябадал, үнэ сэнгүүдые доошоруулха ябадал хадаа ажуйлэдбэриин амжалтатайгаар хүтэлэлын тон шухала арга нүхэсэл мүн гэжэ нүхэр Сталин һургана. «Иматтал эд бараанай үнэ сэнгүүдые хододоо доошоруулдаг ажуйлэдбэри, иматтал продукциин өөрынь сэнгые хододоо доошоруулха ябадал дээрэ үндэлэһэн ажуйлэдбэри, тиимэ болохолоороо, иматтал өөрынгөө үйлэдбэриие, ажалай техникэ ба өмхидхэлые, ажахые ударидаха арга методуудаа ба формонуудые хододоо һайжаруулдаг ажуйлэдбэри, — иматтал иимэ ажуйлэдбэри манда хэрэгтэй, юуб гэхэлэ, иматтал тэрэ хадаа ургашаа хүчэжэ шадаха байна, иматтал тэрэ хадаа пролетариадта үүрэн ялалтые үгэжэ шадаха байна» гэжэ нүхэр Сталин хэлэнэ.

Парти ба правительство болбол нүхэр Сталинай энэ тон шухала заабаринае хододоо хүтэлбэри болгон абажа, энэнь социалистическэ ажахые байгуулгада түйлай ехэ үүрэг дүүргэһэн байна. Мүнөөшье, социализмда коммунизмда шэлжэн ороогын условинуудта сталинска энэ һургаал хадаа манай ажахын саашанхи амжалтануудай түлөө тэмсэлдэ бидэнэрые зэбсэгжүүлнэ.

СССР дотор ажахын социалистическэ системын ялалтын перспективэнүүд туйлай, манай ажахын байгуулалтын темпнуудтуйлай асуудалые нүхэр Сталинай зохеон найруулга хадаа теоретическэ ба политическэ туйлай ехэ удхашанартай байна. Нүхэр Сталин болбол энэ асуудалые түрүүшын өөлжэндэ үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые хүгжөөлгын темптэй холбожо, иимэ тобшолол хэнэ:

«Манай үйлэдбэриин толгойдонь хубалзанууд башэ, харин өөһэдөө үйлэдбэрилэгшэд байһан баримта, — энэ баримта хадаа ажахые тон түргэн эллааруулдаг урагшань дабшуулхын ба ажахын капиталистическэ системэһээ үлүү һайн байһанаа үлэмжэ богонихон болзор соо харуулан баримталхын тулада ажахын социалистическэ системын бүхы арагзоломжонуудтай байһанайнь туйлай ехэ нүхэсэл башэ гэшэ аал?

Социалистическэ ажахы болбол үлэмжэ ехэ нэгэдэнхэй, хамтаранхай ажахы байһан, социалистическэ ажахы болбол түсэбэй ёһоор ябуулагдажа байһан баримта, — дотоодын зүршэлдөөнүүдтэ нэрбэгдэжэ ба кризисүүдтэ эдигдэжэ байгаа ажахын капиталистическэ системэһээ үлүү һайн байһанаа богонихон болзор соо баримталан харуулхын тулада социалистическэ ажахын бүхы арагзоломжонуудтай байха тушаань энэ баримта хэлэжэ үгэнэ башэ аал?» (нюур 137).

Сталинска энэ сесэмэргэн уриншалан харалгань ажабайдалаар бүрин баталгаанхай, энэн тухай сталинска табинжэлнуудэй дүнгүдынь эли тодоор гэршэлнэ. Социалистическээр хубилган һайжаруулгын ленинско-сталинска программые большевигуудэй хүтэлэбэри доро бэелүүлһэн манай орон хадаа түрүүшын табинжэлтнэ эхилээд, СССР-тэ гитлеровска Германийн мэхэтэ муухайгаар добтолон орohон саг хүрэтэр үнгэрһэн 13 жэл соо түүхын туйлай ехэ дабшалта хажа, гэгдэнхэй байһанаа түүгүй, аграрна байһанаа — индустриальна болоо. Манай ажуйлэдбэри ургалтынгаа темпнуудээр дэлхэй дээрэ нэгэдэхи һуурида, продукци гаргалгаараа — Европа соо нэгэдэхи һуурида ба дэлхэй дээрэ хоёрдохи һуурида гараа. 1913 онтой сасуулжа үзөө һаа, дэлхэйн нэгэдэхи ба хоёрдохи хайнуудай үе соо СССР-эй ажуйлэдбэри 12 дахин шахуу ургаа. Энэ үе соо Франциин ажуйлэдбэриин продукциннь миин 6 процент ургаһан байна. Мүн энэ үе соо Англи дотор ажуйлэдбэриинь хажжэ үсөөхэн лэ жэлнуудтэ 1913 оной хэмжэхэ дэшээ байдаг, харин, олонхи ушаннуудта нилээд доошоо байдаг байгаа. Баруун Европын ажуйлэдбэриин бүхы шахуу аппаратые өөрынгөө гарта хаатаруулһан гитлеровска Германийн экономикые илаһаг СССР-эй экономическа ялалта, дэлхэйн хоёрдохи дайнай һуулдэ капитализмын оронуудаа дотор мэгүү сопордонхой ябадалай диилэжэ, кризисэй обротожо, хүдэлмэригүйдэлгын ургажа байхадань, советскэ ажахые ажалтатайгаар һэргэн бодхоолго ба хүгжөөлгэ — эдэ бүгэдэ хадаа капиталистическэ системэһээ ажахын социалистическа системын арсашагүй үлүү һайн байһыень дахин дахин гэблан харуулна.

Социалистическэ ажахын ялалта түгэлдэр түргэнөөр хүгжэхэ тухай сталинска уриншалан харалгань бүхыдөө бүрин баталгаа. СССР дотор ажалтатай коммунистическэ байгуулалта хадаа энэ үлүү һайн байдалыемнай үлэмж ехээр шангадхана.

4.

9-дэхи том соо хэблэгдэһэн зохеолнууд соогоо нүхэр Сталин болбол марксистска революционно хүдэлмэришэнэй партийн тухай һургаалые хүгжөөнэ ба баяжуулна. «Манай парти доторхи социал-демократическа хэлбэрэл тухай үшөө дахин» гэжэ өөрынгөө түүхэтэ элидхэл соо нүхэр Сталин болбол пролетарска партинуудай хүгжэлтын хуули ёһые найруулһан байна, энэнь дайшалхы коммунистическэ олониитын партинуудые хүгжөөлгэдэ тусгаар ехэ удхашанартай байһан юм.

Большевистскэ партийн түүхэ болбол парти доторхи зүршэлдөөнүүдэй тэмсэлэй түүхэ, тус зүршэлдөөнүүдые усадхалгын ба тус зүршэлдөөнүүдые усадхаһанай үндэһэ һуури дээрэ партийе саглаһань бүхэжүүлгын түүхэ мүн гэжэ нүхэр Сталин хэлэнэ. Парти доторхи тэмсэл болбол ямар нэгэн юрын ушаннууд, хубиин гү, али удхаар бага шалгаганнуд дээрэһээ бии болодог байгаа бэшэ, харин партийн хүгжэлтын ябаса соо, пролетариадай ангиин тэмсэлэй ябаса соо тохеолдодог принципиальна арсалдаануд дээрэһээ бии болодог байгаа. Ленин — Сталинай парти хадаа ленинизмын түлөө, социализмын ялалтын түлөө принципиальна тэмсэлые һолодоо ябуулдаг байгаа. Нүхэр Сталин иигэжэ хэлэһэн юм: «Принципиальна удхатай асуудалнуд соо «дундуурые» баримталха ябадал байнатгүй ба байжашье болохогүй. Принципиуудэй али нэгэниинь партийн хүдэлмэриин үндэһэ һуурида табигдаһан байха ёһотой. Принципиальна зуудалнуудаар «дундуурые» баримталһан ёһо баримта хадаа толгой худхуулха «ёһо баримта», арсалдаануудые балардуулгын «ёһо баримта», партийн идейнэ талаараа урбан түрэлгын «ёһо баримта», партийн идейнэ талаараа хосоролтын «ёһо баримта» гэшэ» (нюур 4).

Реформистска партинуудта, зүршэлдөөнүүд ба арсалдаануудаа далдалагдашадаг, оргигошолог байна юм, тиихэтээ хамтэ амгалан һайн байһанай хоёһон шэмэглэл хэгдэнэ. Энэ хадаа эдэ партинуудай бүрүүталгада, идейнэ талаараа хоёһолодоо, тэндэ оппортунизмын диилэжэ ябадалда хүргэнэ.

«Парти доторхи арсалдаануудые тэмсэл хэжэ усадхалга хадаа манай партийн хүгжэлтын хуули ёһониинь гэшэ» гэжэ нүхэр Сталин тобшолол хэнэ (нюур 8).

Саашадаа нүхэр Сталин болбол пролетарска партинуудаа доторхи зүршэлдөөнэй эхи шалгаганнуудые элишэлэн. Нэгэдэхэр, энэ хадаа ангинуудай тэмсэлэй ороной байдалда пролетариадта ба тэрэнэй партида буржуазиин болон буржуазна идеологиин нүлөө гэшэ, пролетариадай тогтуурязр бага хубиньгиимэ болохоороо — пролетарска партийн тогтуурязр бага хубиньгөөн бэшэ ушарта энэ нүлөөдэ оршоно. Хоёрдохеор, энэ хадаа хүхэлмэришэн ангиин ...янзын байһан ябадал, хүдэлмэришэн анги доторэдэб зонуудай байһан ябадал болоно. Энэ...дашарамгуулан нүхэр Сталин болбол хүдэлмэришэн ангиин гүтбан хубинуудые заажа хэлэнэ. Нэгэ хубинь —марксизмда үлэмжэ ехэ нэйлдаритай тулгуурынь байгаа пр...

(Үргэлжэлэлынь 3-дахи нюуртаа)

И. В. Сталинай Зохёолнуудай юһэдэхи том

(Түгэсхэл)

...ирнадай гол зониинь болоно. ...рдохи хубинь— пролетарска бэ... ангинуудһаа, таряашадһа, ме...нуудһаа, интеллигенциһээ гара... хүнүүд болоно; өдөөр хадаа ...ламэриншэн ангида өөһэдынгөө ...йлзалганууд нөөбтэрүүлжэ, ...ка буржуазна өлдэб гуйбалзал...ндта таатай зохид нүхэсэл бо...о үгэдэг. Эсэстээ, гурбадахи хуь — хүдэлмэришэнэй аристок...ти, сэхэ реформистнуудта, оп...унистнуудта таатай зохид нү...л болежо үгэдэг, хүдэлмэришэн ...ин тушаалтад болоно.

«Капитализмын условинуудта ба ...дөө харша ангинуудай байһан ...винуудта парти хоторхи зүр...өөнүүд ба арсалзануud зай...агүй байха юм...» гэжэ ...(б)-гэй түүхын учебник во...ндто бэшэһэн мэдэжэ бэшэг ...оо нүхэр Сталин заалһан байна ...87 он).

Нүхэр Сталинай найруулһан, ...етарска партинуудай хүгжэл...й хуули еһо хадаа коммунисти...ка партинуудай амжалтатай ...ябуулгада, партиин зэргэ...тэхи идейнэ туйбалзалгануud ...болон оппортунизмтай тэмсэлдэ, ...ин зэргэнүүдэй дайшалхы ша...рние дээшэлүүлхэ ябадалда туй...ехэ удхашанартай байһан ба ...ашье.

...ронцистско-зиновьевска ур...ада эсэргүү, нүхэр Сталинай ...ибэри доро ябуулһан партиин ...мгой хатуу ба эбсэршэлүй ...м хадаа манай орон дотор ...ализмтска байгуулалтын зэб...болгон манай партиие хүг...ө хэрэгтэ зорюулдаһан бай...Нүхэр Сталинай хүтэлбэрийн ...р манай парти хадаа энэ ...тэ зорилгоо мүргэхын тула...ийнэшье, эмхидхэлэйшье та...а бэлэдхэгдэнхэй байһан юм. ...н болбол парти дотор фракци...болон бүлэгүүдые эмхидхэхэ, ...партиин үрэ бии болгохо гэ...ленинизмын дайсадай һэдэлгэ...ые болюулжа, өөрынгөө зэр...дэй нэгэдэнхэй байдалые бэ...үһэн байна.

...Коммунистическэ парти ха...пролетариадай диктатурын гол ...ынь мүн,... нэгэ партиин ху...ин гээшэ, тэрэ хадаа бусад ...нуудтай өөрынгөө хүтэлбэ...хубаадаггүй ба хубаахашьеүй ...ы болбол тэрээнгүйгөөр проле...ай бата бэхи ба хүтэжэнхэй ...турын байжа шадахагүй. гол...нь мүн» гэжэ нүхэр Сталин ...эн байна (нюур 47).

...принципые хазагайруулга ...пролетариадай диктатурын ...талгада хүргэхэ байна гэжэ ...Сталин заадаг байгаа. Тии...ерэһээ парти болбол ленинска...нуудые дахан ябажа, партиин ...нхэй байдалые хазагайруул...

5.

...ад арадай антиимпериалисти... национально-сулөөлэлгын тэм... зорюулагдаһан зохеолнуud 9-...том соо ехэ һуури эзэлнэ.

...адай героическа компарти ха...итад арадай национально-су...лгын тэмсэлые 20 гаран жэл ...паридажа ябапа. Энэ тэмсэлэй ...дэнь Хитадай коммунистнуud ...Гоминданда оролсоһон байгал. ...онһаа зүүпэй гоминдановей зайсажа эхилхэдэнь (1927 ...он), Гоминданһаа комму...нуud гаража, Гоминдан хадаа ...ниа эсэргүү тэмсэлэй центр ...н байна.

...ад дотор феодализмын үлэг...ые харуулан заахэ зуураа, ...о-таряашадай революци бол...ад дотор буржуазно-демокра...а революциин удхань болоно ...ериализмын дарлалтые усад...а зорюулагданхай гэжэ нүхэр ...н тэмдэглэнэ. Национально-...альна асуудал тушаа марк...нинизмын теориие хүгжүүлхэ ...нүхэр Сталин болбол Хи...революциин условинуud болон ...ирихы хүсэнүүдые али олон ...ань научнаар шэнжэлэн үзэ...ад доторхи шэнэ оршон бай... шэнэ үзэгдэлнүүдтэй да...луулан, компартиин такти...он шухала принципүүдые ...найруулна, Хитадай асуу...троцкистнуудай авантюрис...н баримталгые элишэлэн со...Нүхэр Сталин болбол хитад ...ерэдүйн илалтада тон пу...р этигэжэ, Хитадай событи...хүгжэжэ болохо хоер замуу...нэжэ харуулһан байна:

...н гэбэл национальна бур...адаа пролетариадые бута со...и империализитай нэгэдэд. ...ее хадаа жанитализмын ...н байдалые тогтооһон рево...эсэргүү добтолго хэхэ бай...

...гэбэл пролетариат болбол ...альна буржуазние хажуу ...турижэ, өөрынгөө гегемо...ктоожо, национальна бур...эсэргүүсэлые дабахын тулада, буржуазно-демократическа революциин илалые туйлажэ, эндэнэ эшэлэн гараһан бүхы хойшолонгуудтайнь хамта тэрээнние социалистическэ революциин замда оруулан, городтохи болон деревнидэхи хэдэн миллион ажалшадые хойноһоо дахуулан ябаха байна» (нюур 221-222).

Хитадай национальна буржуази болбол гадаадын империалистическэ хүсэнүүдтэй хамта пролетариадые бута сохихын тулада, хитад арадай антиимпериалистическэ национально-сулөөлэлгын хүдэлөөе шүһэндэ булахын тулада бага бэшэ хүсэнүүдэ гаргаһан байгаа. Тэд, амжалтануудые туйлаагүй һэн. Улам бүри шэнэ шэнэ олониитэ таряашадые жэл бүхэнэ өөрэ тэшээ татажа байгаа пролетариадай гегемонинь Хитадай революциа жэлһээ жэлдэ ургажа байгаа. Илалта түгэлдэр энэ тэмсэлэй туйлай ехэ үрэнүүдыень бидэ мүнөөшье харанабди. Хитадай 168 миллион арал зон ба территориин 4-эйнь нэгэһээ дээшэ хубинь Чан Кай-шиний дарлалтаһа сулөөлэгдэнхэй. Чаньчунь, Мукден, Кайфын гэхэ мэтын тиимэ томо томо городуудые арадай-революционно армиин һаяхан сулөөлһэн тухай мэдэгдэлые хитад арадай бодото бүхы хапинар туйлай ехэ баяртайгаар хүлеэжэ абаһан байна.

1927 ондо Хитадай компарти 50—60 мянган гэшүүдтэй байһанаа мүнөө 3 миллион гэшүүдтэй болежо, туйлай ехэ хүсэн болон ургаа. Компарти хадаа дэлхэйн арадуудай ба дарлагданхай ангинуудай духовно хүсэн түгэлдэр зэбсэг байгаа ленинизмые шудалжа, ургаа ба бэхижээ.

Хитадай буржуазно-демократическа революциа вождь байһан үүргээ, гегемон байһан үүргээ бүлгүүлгыень Хитадай пролетариадта хүнгэдхэхын тулада юун эриглэнэб гэһэн тухай асуудалда харюу болгон, нүхэр Сталин доро дурсаглагша түүхэтэ программа һургаалые дэбхүүлһэн байна:

«Энэнэй тулада, түбхын түрүүндэ, Хитадай компарти хадаа өөрынгөө программатай, өөрынгөө платформатой, өөрынгөө организацитай, өөрынгөө шүгамтай, хүдэлмэришэн ангиин жагсаһхай организаци байхыень эригдэнэ.

Энэнэй тулада, хоердохеор. Хитадай коммунистнуud болбол аграрно-таряашадай -хүдэлөөнэй түрүү зэргэнүүдтэ байхыень, тэдэнэр хадаа революционно союзуud ба комитедуудтэ эмхидхыень таряашадые, илэнгаяа үгытэй таряашадые һургаха ба помещигүүдэй газарые конфискацилха тэешэ хэрэгые ударидахыень эригдэнэ.

Энэнэй тулада, гурбадахяар, Хитадай коммунистнуud болбол зарим авантюристнуудай зэбсэг байһыень болюулжа, армиие революциин зэбсэг болгон хубилгажа, революционно болгон, арида бэхижэхыень эригдэнэ» (нюур 264—265).

Хитадай событинуудые шэнжэлэн үзэхэтэй дашарамдуулан нүхэр Сталин болбол «Мүнөө үеын темэнүud туршаа тэмдэглэлнүud» гэһэн статья соогоо алдуу коммунистическэ партинуудай ажал-ябуулгада туйлай ехэ удхашанартай, ленинизмын тактическа гурбан принципүүдые найруулан зохеоһон байна:

«а) тус тус орон бүхэн дотор национально-тусгаар ба национально-илгаатай зүйлые өзабол харааза абаха принцип...

б) саг зуурыншье, гуйбалзадаг, бата бэшэ, найдабаритай бэшэшье һаань, олониитын союзнигые пролетариадта хангахын тулада зааханшье аргаболомжые орон бүхэнэй компартиин зазбол хэрэглэхэ принцип;

в) хэдэн миллион олониитэ зоние политическэер хүмүүжүүлхын тулада ганцахан пропаганда ба агитацин багадаха гэһэн, энэнэй тулада олониитэ зоной өөһэдынь политическэ дүй дүршэлэй шухала гэһэн үнэн бодото байлалые заабол хараадал абаха принцип» (нюур 331).

Марксистско-ленинскэ теориин эдэ сэсэмэргэн һургаалнуud хадаа коммунистическэ партинуудай зэбсэгжэлгэдэ байна бэ империализма болон шэнэ дайе үүсхэгшэдтэ өсэргүүсэн, социализмын ба демократиин түлөө тэмсэлдэнь тэдэндэ туһална.

6.

9-дэхи том соо хэблэгдэһэн зохеолнуud соогоо нүхэр Сталин болбол шэнэ дайе үүсхэгшэдые элишэлэн сохино ба дэлхэйе шэнээр хубаарилха гэһэн һэдэлгэнүудэй юугээр дүүрэжэ болохо тухайнь сэсэн херхоор урилгалан хэлэнэ. «Хубаарилха гэһэн хоердохи һэдэлгэ хадаа дэлхэйн капитализмда түрүүшынхиһээ олон дахин үнэтэй болохо байһаньнь һэжэглэжэ болохо аал» (нюур 108). Үнэхөөрөөшье, дэлхэйн хоердохи дайнай һүүлээ капитализм пилэд ехэер агшаһан байна бшуу.

1927 ондо консерваторнуудаар толгойлогдожо байгаа англійска правительство хадаа тиихэдэ хилын саала тээхи антисоветскэ лагеринин толгойдонь байһан юм. «Англійска капитализм хадаа арадай революциинуудэй эгэл ехэ хоротой дарагшань хаззэдөөшье байһан, байнашье ба байхашье» гэжэ «Мүнөө үеын темэнүud туршаа тэмдэглэлнүud» гэһэн статья соогоо нүхэр Сталин бэшээ һэн (Зохеолнуud, том 9, нюур 324). Энэнние батальн нүхэр Сталин болбол түүхын хэдэ хэдэн барилтануud ые статья соогоо харуулһан байна. «...Консерваторнуудай парти хадаа СССР-тэ эсэргүү дайнда белэлгэхэ зуураа, СССР-тэ эсэргүү ехэ ба бага үүрэнүудэй «нангин союзые» байгуулха тушаа бэлэдхэлгын хүдэлмэрние хэлэн жэл соо ябуулжа байна» гэжэ нүхэр Сталин заалһан юм (нюур 325).

Лейбористска мүнөөнэй лидернүud, хүдэлмэришэн ангида үрбагшад Эттли ба Бевин гэгшэд хадаа арадай революциинуудые дарахэ тушаа англійска капитализмын энэ заншалые, мүн антисоветска өлдэб блогууд болон союзуудые эмхидхэжэ, СССР-тэ эсэргүү шэнэ дай бэлэдхэлгын политикые бүримшье ехэ ороолдоотойгоор ябуулжа байһаниинь мэдэжэ. Илгаань юуб гэхэдэ, мүнөө лейбористска лидернүud хадаа нэгэ эзэнэй баша, харин хоер эзэдэй: американска ба англійска монополистическэ капиталай дурэ хүсэлые дуулгэнэ. СССР-ые тойруулан «капиталина кордон» байгуулха гэһэн консерваторнуудай түсэбүүдэйнь таһалдаһаниал. аалгаар. СССР-тэ эсэргүү дай эмхидхэхэ гэһэн англо-американска империалистнуудай мүнөө-нэйнь һэдэлгэнүud баһал таһалдаха байна.

СССР-тэ эсэргүү дайн сэрэгэй юбтолгын шангадажа байгаа аюулые шэнжэлэн тодорхойлхо зуураа, СССР-эй дайсад хадаа «пролетарска диктатуратай тэмсэхын тулада үргэн олониитэ арад зоной дунда идейнэ ба моральна аргаболомжонуудые байгуулхые» һэдэнэ гэжэ 1926 ондо нүхэр Сталин заалһан юм (нюур 53). Түүхэ дабтагдажа байна. Мүнөөшье империалистнуud хадаа СССР-тэ өсэргүү дай эмхидхэхын тулада идейнэ ба моральна аргаболомжонуудые баруушай-социалистическэ ѣарсануудайнгаа тон өдөбхитэй хабаадалсалгаар байгуулхые дахин һэдэжэ байһыень үнэмшэн мэдэхын тулада Нэгэдэмэл Нацануудай Генеральна Ассамблейн һүүлшын сессиин заседанинуудые хараад үзэхэдэ ойлгосотой. Зүгөөр мүнөөнэй байдал хадаа 1927 оной оршон байдалһаа үндэөөрөө илгарна. Тиихынхидэ орходоо Советскэ Союз пилэд ехэ хүсэтэй болоо, тэрэнэй улаасхооронды нэрэ хүндэ түйлай өндөр ургаа. Империализмдаа хагасажа, социализм байгуулгын замда орөөн арадай демократиин оронууд Советскэ Союзтай хамта ябана. Колониальна ба бүүр даанхай бэшэ оронууд дотор сулөөлэлгын агуулхэ тэмсэл дэлгэрэнхэй. Мүнөө үеын условинуудта социализмын ба демократиин хүсэнүүдынь империализмын хүсэнүүдһээ пилэд ехэ байна.

* * *

9-дэхи том дотор хэблэгдэһэн нүхэр Сталинай зохеолнуud хадаа шэнэ оршон байдалда марксистско-ленинска теориие хэрэглэхэ, пролетариадай революционно тэмсэлэй дүй дүршэлые, социалистическэ байгуулалтын дүй дүршэлые научнаар шэнжэлэн үзэһэнэй үндэһэ һуури дээрэ өнө теориие дэбхүүлхэ шахабарида һургана; эдэ зохеолнуud хадаа ленинизмын дайсалта эсэргүүсэн марксистско-ленинска теориин арюун сэбэр байхыень хамгаалгата большевистскэ принципиальна ба эбсэршэгүй ябаталда һургана. Эдэ зохеолнуud хадаа коммунизмын дүүрэн илалтада СССР-эй ажалшадые зоритжуулна. Нүхэр Сталинай зохеолнуud хадаа империалистическэ богоолшолгоо эсэргүүсэн, социализмын ба демократиин түлөө, бата бэхи эб шайрамдалай түлөө бүхы оронуудай ажалшадай тэмсэлэйнь замые марксистско-ленинска теориин голо гэрэлээр гэрэлтуулна.

А. АЗИЗЯН.

ЯРУУНЫН АЙМАГТА

НҮҮДЭЛ КИНОГОЙ ХҮДЭЛМЭРИ.

Кинофикацийн управленийн Яруунын аймагай таһаг (начальникынь нүхэр Н. Н. Заиграев) Сосново-Озерско, Комсомольско, Ульиргын ба Эгэтын сомонуудай колхозниигуудые кино хэруулгаар хангаха нүүдэл кино өльгөөб.

Киномеханик нүхэр Фроловой ударидаһан тус киноперед...жка «Цирк» ба бусад кинофильмнүудые колхозниигуудта харуулха байна.

ШЭНЭ МАСТЕРСКОЙ.

Яруунын аймагай аймпотребсоюз Сосново-Озерско седолой шэнэ мастерской нээбэ. Мастер нүхэр Уварова хадаа аймагай ажалшадай захилгаар костюм, пальто ба малгайнуудые өөжэ эхилээ.

ЭМХИТСЭЙ КОЛЛЕКТИВ.

Сосново-Озерскийн ушалгын байшангай дэргэдэ эмхидхэгдэһэн драматическа кружогойхид эрхим һайнаар хүдэлмэрилнэ. 1948 он соо тус коллектив 21 дахин концерт ба зүжэгүүдые харуулаа. Мүнөө худөгэй театральна самодеятельностынуудай харалгада белэдхэлэй хүдэлмэри ябуулжа байна.

Избач нүхэр Кузнецов болон кружогой бусад гишүүд Белобородова, Соболева, Доидоков, Тверко гэгшэд драматическа кружогойнгоо хүдэлмэрине эдэбхитэй һайнаар ябуулжа, Ухэр гэжэ тосхоной колхозниигуудта хүндэтэй болонхой.

ДАРХАШУУЛАЙ АМЖАЛТА

Аймагай промкомбинатай түмэрнэ дархан нүхэр П. Петров ба тэрэнэй туһалагша нүхэр Герин гэгшэд сагаа зүбөөр хэрэглэжэ, хүдэлмэриингөө нормые һара бүридэ үлүүлэн дүүргэнэ.

Жэшээлхэдэ, эдэнэр ноябрь һаныйгаа түсэбые 126 процент дүүргэ.

НАЛОГООРОО ГҮРЭНТЭЕЭ ТООСОБО

Карл Марксын, Молотовой ба Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозуud налогоороо гүрэнтээ дүүрэнөөр тоосоо. Мүн Ульиргын, Сосново-Озерско сельсоведуудэй колхозуud налогоороо гүрэнтээ тоосожо дүүргэхээ байнад.

АЖАЛШАДТА МАГТУУЛНА

Хэлхеэ-холбооной аймагай таһагай телефонистка Аня Белоусовагай хүдэлмэрине аймагай центрын ажалшад магтадаг юм.

Ажалшадай эрилтэдэ хаалгатайгаар хандадаг ба һонор түрэнөөр хүдэлмэридэг дөрэнхээ нүхэр Белоусова хэдэн дахин мүнгэн шагнал абаһан байна. Гадна, залуу телефонистка мүнгэ суглуулгаар үлэр бүрилгөө түсэбые үлүүлэн дүүргэхэб гэжэ уялга абаба. Ноябрь һара соо мүнгэ суглуулгаараа түсэбөө 108 процент дүүргэ.

ХҮҮГЭДЭЙ БАЙШАНДА

Аймагай хүүгэдэй сад соо үрин дулаахан ба ариг сэбэрхэн байдалтай. Сонхонуud болон үүдэнүүдтэнь мушэгэнүud хэгдэнхэй, сэсэгүud ба зурагуud гуримтай таваруугаар шэмэглэгдэнхэй.

Ханань будатданхай ба полынь ариг сэбэрээр. утаагданхай байдаг.

Хүүгэд сагаа хүхюунээр үнэргэдэг. Тэдэнөр шэнэ дуу дуулажа, шүлэг уншажа һурахаһаа гална баян доро танпи хэжэ һурадаг юм. Мүн хүмүүжүүлэгшэдэй ульгэр болон бишыхан рассказуудые уншахадань хүүгэдүүд ехэтэ һонирходог.

В. Байбородин.

В. П. ЧКАЛОВ

АРАДАЙ ГЕРОЙ

Манай сагай агууехэ лётчик В. П. Чкаловай нүгшэһэннөө хойшо 10 жэл үнгэрбэ

Манай сагай агууехэ лётчик, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Валерий Павлович Чкалов шэнэ самолетэ туршалга хэжэ ябатараа 1938 оной декабрийн 15-да гэнтэй ниидүлгэдэ дайрагдан наһа барагдаһан байна.

Валерий Павлович 1904 оной январийн 20-до Волга шадарай Василево тосхондо (мүнөө Чкаловск город) түрэһэн юм. Тэрэнэй өсэгэ Павел Чкалов затонщигоор хүдэлдэг байгаа. Хаанта засагай зүгөөс эжалшадай залуу үетэн тухай анхаралаа табидаггүй байһан ушарһаа хүдэлмэришэд ба таряашадай олонхи үхибүүлынь үхэдэг һэн. Гансахан лэ элүүр өнхэ. бэе һайтай үхибүүлынь хүн болодог байгаа. Чкаловтанайшье бүлэлэ олон үхибүүд үхэһэн байгаа, гэбэшье Валерий бэе һайнтай байһан тулада ургажа, хүн болоһон байна. Валерий 12 наһатай байхаяа хүдэлмэридэ орожо, балташан болоһон байха юм. Хожомынь «Блям» гэжэ пароход дээрэ кочегараар хүдэлмэридэг болоо һэн.

Гражданска дайн Нижне-Новгородто авиационно парк гэгдэ. Город дээгүүр самолетуудай ниидэхые харахаяа Чкалов «би хэзээлэ нэгэ ниидэдэг боложо шадаха гээшэ гүб? гэжэ бододог ба энэ бодолынь баелуулдагхагүй шэнги байгаг байгаа. Гэбэшье, үсэг нэтэрүү Чкалов яаба хаабэшье летчик болохо гэһэн зориг урдаа табиба.

1918 оной намар Валерий авиационно паркда ошожо. Улаан Армийн эзэрдэ һайн дураараа оробо. Тэндэ Валерийе самолет заһабаридаг ба суглуулдаг хүдэлмэришэн болгобо. Хоер жэл үнгэрөөд байхала Валерийе авиаһургуулида эльгээһэн байна.

1924 онто авиационно һургуулиие эрхим һайн сагнэлтэтэйгээр дүүргэбэ. Нигэжэ Советскэ засаг болбол балташан хубүүндэ дали олгожо үгэбэ.

Һүүлээрынь В. П. Чкалов үзэдэ пилотажын, удаань агаарай байлдаанай һургуулинуудые гараж, сэрэгэй летчик-истребитель боложо шадаһан байна.

Валерий Павлович болбол завод дээрэ хүдэлмэридэг, шэнэ самолетуудта туршалга хэжэ эхилһэнһээ хойшо ниидэлгын искусствын үндэр дээдэ шадабарине харуулһан байна. Энэ үедэ Чкалов болбол бии байгаа авиационно нормотуудые үлүү гараж, советскэ самолетуудай ба советскэ летчигуудай үлүү һайн шанарые бүхы дэлхэйдэ харуулха гэһэн зориг түрэһэн юм.

Тэрэ болбол 1935 оной майн 2-то анха түрүүлынхээ нүхэр Сталиние ойрохоо хараһан байна. Парти ба правительствын хүтэлбэрилэгшэд жэрылдэжэ байгаа самолетуудай хажуугаар алаг гараж ябатараа, нүхэр Сталин Чкаловай хажуудань зогсожо:

— Танай эми наһан ямаршье машинаһаа билэндэ үнэтэй. Заатагүй парашют хэрэглэжэ, ниидэхэ хэрэгтэй, — гэжэ хэлэбэ.

Эдэ инагдал дуралалтайгаар хэлэһэн үгэнүud Чкаловай зүрхые эргэгүй ехээр хүдэлтэһэн байна. «Өөрынгөө Эхэ ороние алдаршуулхын тулада бүхы бусадаа байгаа хүсэ шадалаа өсэстэнь хүрэтэр үгэхэб», —гэжэ Чкалов шийлэбэ.

Жэл үнгэрөөд байхада В. П. Чкалов болбол үрэнь үзэгдөө дуулаагүй хольн ниидэлгэ хэхэ гэһэн дурагхалтайгаар нүхэр Сталинда хандаһан байна.

1936 ондо Валерий Чкалов болбол Г. Байдуков, А. Беляков гэгшэдтэй хамта Сталинска маршруудаар Москваһаа Уда арал хүрэтэр ниидэһэн байна. Энэ зоримгой ниидэлгэ хэһэнэйнтэ, түлөө гурбуулан ороной өгэн дэлэ шагналиа— Советскэ Союзай Геройн нэрэзэргэдэ хүртэһэн байна.

1937 онто Валерий Чкаловай самолет Москваһаа гаража, хаанашье һуунгүйгөөр Хойто полюс дээнүүр ламжан Америка ошоһон байна. Энэ ниидэлгэ болбол социалистическэ Эхэ ороноймнай нэрэ хүндые улам дээшэлүүлһэн байха юм.

Валерий Павлович Чкалов арбан зургаан жэл соо таһалгаргүй ниидэхэ зуураа арад зоной дунда мүнхэжэрһэн ба ульгэр дэмогто ороһон байна.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ хайнай үеда советскэ летчигуud Чкалов шэнтээр тулалдадаг, Чкалов шэнгээр Эхэ ороноо хамгаалаг байгаа. Нимэ хадаа Чкаловай хэжэ байһан хэрэг мүнхэ гэшэ.

—Гансахан лэ этигэл түлөөөр байлдаанда ороог хүн илэн гаража шадаха юм. —гэжэ Чкалов хэлэдэг байгаа. —Үнэн үхэлэй тулажа ерээшье байгаа һаань, бэшэ бусад хүнүүдые зэбэрхын тулада өөрынгөө ами наһые үгэдэг боепые ehотой боеп гээшэ гэжэ тоолохо байнаб. Хэрбээ Советскэ Союзда хэрэгтэй болоо һаань би хэзээлэшье ами наһаяа үгэхөөр бэлэн байнаб...

Чкалов болбол советскэ илагша летчик гэшэ нимэ байха ehотой гэжэ харуулһан байна.

Валерий Чкалов бодото арадай герой байгаа. Манай национальна Эхэ орон соо оршон һуулаг бүхы эрхим һайн шанарай дээжые Валерий Чкаловта хаража болохо юм. Тэрэ болбол туйлаһан амжалтануудаа минии өөрымни бэхэ дэлэнэ хэгдэнэн юумэн гэжэ хэзээдэшье тоолодогүй байгаа. Тэрэн шэнги хүнүүд манай орон дотор тон олон бии юм гэжэ бодолог һэн. Сталинска маршруудаар ниидэлгэ хэжэ түгэсэнэйнь дашарамда болоһон митинг дээрэ нүхэр Сталинда хандажа тэрэ нигэжэ хэлэ һэн:

— Нүхэр Сталин, бидэнэр гурбахан хүн бэшэби, мүн эмэн шэнгээр Танай ямаршье маршрудые мүргэжэ шадаха хүнүүд хэдэн мянгаат байхал!

В. П. Чкалов инаг һайхан. Эхэ ороноорөө омгорходог, оломиллион арад зонтоо һалашагүй холбоотой байһанаа мэдэрдэг байгаа.

Сталинска маршруудаар Америка ниидэжэ ошоол байхадань нэгэ баян американец Чкаловта хандажа «Та баян гүт?» гэжэ һураһан юм гэхэ.

— Тиимэ. Ехэ баянби. — гэжэ Чкалов харюусаба.

— Танай баялиг юугээр тодорхойлогдодог гээшэб, — гэжэ американец ехэтэ һонирхон асууба.

— 170 миллион наміа бии!

— 170!! Юун? түхэриг гү, али доллар гу?

— Үгы! Миниий тэдэнэртэ хүдэлмэрилжэ байдагтал алги наміа хүдэлмэрилжэ байдаг 170 миллион хүн бии, — гэжэ намдуугаар Чкалов харюусаа һэн.

Мүнөө Чкаловай миллионнуud бүри олон болоо. Чкаловай миллионнуud хүсэхээ болеобди гэжэ американска империалистнуud бу мартаг аа!

Залуу уранзохёолшодой зублөөн

Бурят-Монголой залуу уранзохеолшодой республиканска хоердохи зублөөн һаяхан Улан-Удэ городто болобо.

«Бурят-Монголой литературын гол үеүүд, тэрэнэй ворилгонуud» гэһэн өлидхэл нүхэр Ц. Галсанов хэбэ.

Революциин урда тээ бурят-монгол арад зон уранһайханай литературагүй байхаһаа гадна, үзэг бэшэгшье мэдэхэгүй байһыень нүхэр Галсанов тэмдэглэнэ. Революциин урдахи үеүүдтэ бурят-монгол ажалшад айхабтар хүндэ хүшэр дарлалта доро, үлэсхэлэнтэ ядуу байдалда байһан тухайгаа үйдхар гашуудалаар дүүрэн дуунуудые дууладаг, үлыгэр онтохонуудые зохеожо, аман үгөөрөө дамжуулэн хэлсэдэг, өрхэ сүлөөтэ ажабайдалые туйлаха тухай дура хүсэлөө харуулдаг байгаа.

Октябрьска революциин ашаар, Ленин —Сталинай партиин хүтэлбэрээр, агууехэ ород арадай туһаламжаар манай бурят-монгол арад зол жаргалаар түгэлдэр шэнэ ажабайдалтай болоо, удхаараа социалистическэ, формоорөө национальна культурые хүгжөөгөө. Октябрьска социалистическэ революциин илаһан сагһаа эхилжэ бурят-монголой литература бии болоо. Омог баяраар дүүрэн дуунуud, рассказуud, шүлэгүүд бии боложо өхилһэн байна. Коммунистическэ партиин хүмүүжүүлһэн, арадай дундаһаа урган гараһан хүнүүд өнөөмие бэшэдэг байгаа.

Советскэ социалистическэ Бурят-Монголой литературада эхи һуури табиһан, уран бэрхэ зохеолшо Хоца Намсараевай зохеолнуud тухай, манай национальна литературын хүгжэлтэдэ Хоца Намсараевай үүрэг тухай нүхэр Галсанов дэлгэрэнгүгээр хэлэбэ. Саашадаа өлидхэлшэ хадаа бурят-монгол литературын хүгжэлтын эмые харуулба.

Советскэ Союзай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ Бурят-Монголой литература хадаа немецкэ фашистнуудые бута сохихо хэрэгтэ хурса зэбсэг боложо, арад зондо нилээд ехэ туһа хүргэнэн байна. «Илалтын туяа» (Х. Намсараев), «Эхын юрөөл» (Тумунов), «Дон дээрэ» (Номтоев), «Гвардеецүүд» (Цыдендамбаев), «Эхэдэ бэшэгүүд» (Хилтухин), «Таниарит» (Базаров), «Байгалай загаһашад» (Балдано), «Хөзэдэ мунхэ» (Брянский). «Снайпер» (Цыдыпжапов) — энэ үедэ Бурят-Монголой уранзохеолшодой бэшэһэн томо томо зарим зохеолнуud нимэ байна.

Дайнай һүүлээр арадайнгаа ажалые һэргээн бодоохо ба саашадань хүгжөөхэ тэһэн сталинска шэнэ табанжэлэй үедэ арад зоной ажалайнь героизмые харуулһан зохеолнуudай үшөө бага байһые нүхэр Галсанов тэмдэглэбэ.

Элидхэлшэ хадаа советскэ хүнүүдэй моральна үндэр шэнжэ шанарые элишэлэн харуулха, ажалайнь гайхамшаттэ гэбьяануудые тодорхойлон зураглаха, литература ба искусствын асуудалаар ВКП(б)-гэй ЦК-гэй түүхэтэ тогтоолнуудые бэелүүлхын тулада саашадаа өсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэхэ шухала гэжэ хэлэбэ.

Нүхэр Галсановай элидхэл тушаа 10 гаран хүн үгэ хэлэһэн байна. Мүн үгэ хэлэһэн нүхэд А. Толстихин, Х. Намсараев болон бусад хадаа манай мүнөөнэй ажабайдалые үргэнөөр харуулха, манай ороной урда парти ба правительствын табиһан ворилгонуудые бэелүүлгэдэ бодото туһа хүргэхэ шухала гэжэ мэдүүлбэд.

Гадна, семинар дээрэ литературна болон практическа асуудалнуудаар хэдэн лекциинуud хэлэгдэнэн, залуу бөшэгшэд өөһэдынгөө зохеолнуудые уншаһан ба тэдэнь зүбшэн хэлсэгдэнэн байна.

ВКП(б)-гэй Обкомой секретарь нүхэр Казаков зүблөөн дээрэ үгэ хэлэжэ, өөһэдынгөө нинтэ эрдэмые эрид дэшалгуулхыень, идейно-политическэ бэлэдхэлээ шангадахыень, марксизм-ленинизмые гүнэгыгөөр шудалхыень залуу уранзохеолшодые уриалба.

ЗАРИМ ЗОХЕОЛНУУД ТУХАЙ

Ленинградска литературоведнүүд Ленинградска литературоведнүүд Ленинградска литературоведнүүд

НЭГЭДЭМЭЛ ДЕМОКРАТИЧЕСКА РЕСПУБЛИКЫН ТҮЛӨӨ КОРЕЙСКЭ АРАДАЙ ТЭМСЭЛ

Кореяын ажабайдада шухала түүхэтэ событинууд боложо байна. Энэ событинууд халаа бүхы корейскэ арадай нэгэдэлгэдэ ба нэгэтэмал бэеэ даанхай Корейскэ арадай демократическа республика байгуулгада тон ехэ үүхашанартай юм.

Корейскэ Арадай Демократическа Республикын Министрнуудай Кабинедэй Түрүүлэгшэ Ким Ир Сен болбол Советскэ Правительство ба Корейскэ Арадай Демократическа Республика хоерэй хоорондо дипломатическа харилсаануудые тогтоохо тухай гуйлгатайгаар СССР-эй Министрнуудай Советэй Түрүүлэгшэ Иосиф Виссарионович Сталинда хандаhан байна.

Тус харгалгада харюусан, энэ оной октябрийн 12-то Корейскэ Арадай Демократическа Республикын Министрнуудэй Кабинедэй Түрүүлэгшэ Ким Ир Сендэ нухэр Сталин иигэжэ бэшэ hэн:

«Өөрынгөө нэгэдэмэл, бэеэ даанхай гүрэнние байгуулха ябацалгань корейскэ арадай эрхые саг үргэлжэ хамгаалгаг Советскэ Правительство халаа Корейскэ Правительствын бии болодые амаршална ба Кореяын национальна бадарадтын болоо демократическа мүргэлтын аша туhын түлөө тус Правительствын ажал-ябуулгадань амжалтануудые хүсэнэ. Советскэ Правительство болбол СССР ба Корейскэ Арадай Демократическа Республика хоерэй хоорондо дипломатическа харилсаануудые байгуулхаар болон посолнуудаа бэе бэедээ эльгээлсэхээр, элчэнгэй хамта, таараха экономическа харилсаануудые байгуулхаар бэлэн байhанда мэдүүлнэ».

Сентябрийн 2-hоо 11 болтор Пхеньян городто болohон Кореяын арадай Верховно суглаанай нэгэдэхи сесси болбол Корейскэ арадай-демократическа республикын конституциие баяр еболохо гурамаар сонсохоhон ба Кореяын эрхэ сүлөөгэй болон бэеэ даанхай байдалай түлөө суутай тэмсэлтэ Ким Ир Сен түрүүгэйгээр республиканска правительствын составые баталhан байна.

Арадай Верховно суглаанай сесси болбол Корейскэ республикын правительствын декларациие нэгэн hанаалаар hайшааба.

Корейскэ арадай эрхэ сүлөөтэй ба бэеэ даанхай байдалда эсэргүү урда-корейскэ реакционернуудэй ба тэдэнэй американска хамгаалагшадай мэхэ гохые элиштэлэн, декларации халаа бүхэ национальна правительствын ажал-ябуулгын дэлгэрэнгы программа үгэнэ.

Энэ программа халаа оронойнгоо тон шүрөөр нэгэдэхын түлөө, японско эзэмдэлгын хүндэ хүшэр хойшолонгые усалхахын түлөө, бүхы Кореяын политическэ, экономическа ба культурна байдалай талаар арадай демократиин еhоор хэлэ хэлэн тон шухала шэнэлхэлгэнүүдые бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ корейскэ арадые шитаруулхаар хараална.

Энэ программые бүхы сроп соогоо бэелүүлхэ hуурнь гэбэл, Советскэ Союзай үнэн сэхэ туhаламжын ашаар Хойто Кореядэ туйлагдаhан маша шухала демократическа туйлгатануud мүн.

Кореяе Советскэ Армиин сүлөөлhөгэй hуулгэ ороной хойто талада байгуулагдаhан бодото арадай эсэг болбол корейскэ ажалша хүнүүдэй хэлэн зуун жэлэй hанал бодолые бодото дээрэнь бэелүүлбэ.

Газарай реформын ашаар газарнуй ба бага газартай 725 мянган таряшадай ажахынууд японско колонизаторнуудай болон корейска арадта урбагшадай миллион шахуу гектар газар түлбэригүйгээр, бусаалтагүйгөөр абаба. Таряшадай хэлэн мянгаад бүлэнэр шэнэ гэрнүүдтэ оруулагдаhан, үхэр мал, тоног зэбэг абаhан байна юм.

Корейскэ хүдэлмэришэдтэ 8 часай хүдэлмэрийн үдэр, социальна страховани, тэдэнэрэй ажалые хамгаалга хангагдаhан байна. Японско ба корейскэ капиталистнуудай 1.034 предприятинууд национализировалагдажа, тэдэнэй 840-нинь энэ жэлэй хабар hаргээн болгоогдohон ба хүдэлмэрилжэ эхилhэн байна. Гүрэнэй предприятинууд дээрэ ажалай бүтээсэ саг үргэлжэ дэшэлнэ, түсэбүүдынь ехээр дүүрэн дүүргэгдэнэ. Хойто Кореяын профсоюзуудай зэргэдэ 400 мянгаhаа дээшэ ажалшад тоологдоно. Эрэшүүлтэй адли өрхэ абаhан корейска эхэнэринүүд шэнэ общество соогоо ехэхэн хүсэн болоо.

Культурна байгуулалтын талаар ехэхэн амжалтануудые туйлаба. Пматтал өхип ба дунда hургуулинуудта 3, 6 миллионhоо дээшэ хүнүүд hурана. Пхеньянска университетэ — 4.000 шахуу студентнэр hурадаг. Хэдэн арбаад техникумууд нээгдээ. Хэдэн арбаад мянган хүдэлмэришэд болон таряшад үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадалаа усадхажа байна. Хүдэлмэришэдэй 460 гаран клубууд, 2 мянга шахуу библиотекэнүүд ба үншалгын гэрнүүд байгуулагдаа. Үдэр бүрийн 30 шахуу газетэнүүд, олон журналнуудыг хэблэгдэдэг, 8 радиостанцинуудыг хүдэлмэрилдэг.

Кореяын арадай Верховно суглаан халаа бүхы корейскэ арадай hанал бодолые хуулгга еhоор элирхэйлэгшэ мүн. Энэ суглаанай составта 572 депутадууд тоологдолог. Тэдэнэй 360-нинь Урда Кореяhаа, 212-нь Хойто Кореяhаа hунгагдаа. Корейскэ республикын дээдэ органай бодото демократическа удхашанартай байhаниие тэрэнэй социальна состав юунhөэшье эли тодоор гэршэлнэ. 120 хүдэлмэришэд, 194 таряшад, 152 алба-хаагшад, культурын 33 хүдэлмэрилэгшэд, 7 гар дархашуул, 22 наймаашад, 29 предпринимательнуудтус суглаанда hуудаг.

Японско булимтарагшадhаа оронoо сүлөөлhэн түрүүшын үдэрhөө эхилэн үргэн арад зондо демократическа эрхэ сүлөөнүүд Хойто Кореядэ хангагдаhан байна. Арадай Верховно суглаае hунгалга хаган Хойто Кореядэ бүхы арадай угаа ехэ hайндэр болohон байна. hунгагшадай 99,77 процентнь hунгалтануудта хабаадалсаа.

Арадай Верховно суглаанда hунгалтануud Урда Кореядэ американска эзэмдэлгын засагуудай дэмжэлгэдэ түшэглэhэн реакцида эсэргүүсэн демократическа хүсэнүүдэй ябуулhан шанга хатуу тэмсэлэй оршон байдалда болобо. Арад зон өөрынгөө делегадуудые Урда Кореяын халаа арадай түлөөлэгшэдэй съездэ hунгаба. Тэнэ хожомоо арадай Верховно суглаанай депутадууд hунгагдаhан байна.

Марпонеточнэ болон американска засагуудай зүрhөө тон хатуу хардалга мүргэлгэ ба алалга гаргабашье hаань, Урда Кореяын бүхы hунгагшадай 77,5 процентнь энэ hунгалтануудта хабаадалсаа. Кайюда (Хойто Корея) болohон съезд дээрэ зарим делегадуud ерэгэ шалгбагүй. Иэгэ хэдэн хүнүүд алуулhан ба заримыень американска полиции болон урда-корейскэ тагнуулшад шүүрэн абаhан байна. Гэбэшье, съезд дээрэ 1.002 делегадууд хабаалсажа, тэрээнэй хүдэлмэринь тон амжалтатайгаар үнэрөө. Урда-Кореяын хэдэн миллион хүнүүд болбол нэгэдэмэл, бэеэ даанхай, демократическа гүрэн байгуулха гэhэн хэлбэришэгүй эрмэлэлгэ тухайгаа өөhэдынгөө түлөөлэгшэдөөр дамжуулан хэлэhэн байна.

Урда Кореяын үргэн олон арадай энэ эрмэлэлгэлэ американска эзэмдэлгын засагаархид хатуу шанга эсэнүүсэл үзүүлнэ.

1945 оной намар, американецуудай Сеулдэ үшөө ерэдүй байхадань, Советскэ Армиар сүлөөлэгдэhэн корейскэ арад зон Корейскэ арадай республика соносхохоhон байна.

Американска засагаархид болбол республикые hайшаангүйгөөр, арадай комитедуудые тараажа памнаhан ба засагые Урда Кореяын реакционернүүдэй гартаа үгэhэн байна. Хойто Кореядэ болohон шэнэлөн байгуулалтануud хэгдэжэ, японско булимтарагшадай дарыалта доо хэдэн арбаад жэлэй туршада үхэжэ тулижа байhан ороной түхэл шархайн хубилгагдаад байхадань, американска эзэмдэлгын засагаархид хадаа Урда Кореядэ ямаршье демократическа шэнэлэлтэнүүдые хэхэhэ арсажа, японой талые баримталhан бузар чиновникнуудые хуушан хэбээрынь үлөөбэ.

Американска захираашад болбол Урда Кореядэ реакционно этэгэдэгүүдые бүхэжүүлжэ ба арад нинтын демократическа хүдэлөөе даража, Корея тушаа советско-американска хамтын комиссиин хүдэлмэриие тэhалгуулхын тула бүхы хүсөөрөө оролдohон байна. Корея тушаа тус комисси болбол СССР-эй, США-гэй ба Англиин гадаадын хэрэгүүдэй министрнуудэй Московско зүблөөнэй шийдхэбэриин еhоор 1945 оной декабрьда байгуулагдаhан юм. Энэ комиссиин хүдэлмэриие тэhалгуулга хадаа корейскэ асуудалые Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида шэлжүүлөн табижа, юньн голосуудай олонхиин аштаар США-дэ таарамжагай шийдхэбэринүүдые туйлаха, тиигэжэ Кореядэ зоргоороо аашалха ябаладань американска империалистнуud хэрэгтэй байгаа.

Советскэ правительство болбол американска империалистнуудай ореобэшэ маневрые бэлэхэнээр элирүүлбэ. Үнэрhэн жэлэй сентябрьда советско-американска хамтын комиссиин советскэ делегаци хадаа американска ба советскэ сэрэгүүдые Кореяhаа нэгэн доро гаргаха тухай гурадхал оруулhан байна. Энэ дурадхалаа 1947 оной октябрь hарада Генеральна Ассамблейн сесси дээрэ Советскэ Союз дахин дабтаба. Холбоото Штатуud эдэ дурадхалнуудые бүрүүшаhан байна. Кореяе гаhалан hалгааха, тэрэнэй урда хүбиие өөрынгөө колони болгохо гэhэн эрмэлэлгээе Холбоото Штатууд тиигэжэ дабтан харуулhан байна.

«Корея тушаа Нэгэдэмэл Нацануудай Организацийн комиссиа» гэдэгэй харюусалгагуй ябуулгын ба американска зэбсэгтэ хүсэнэй дэмжэлгэ доро энэ оной май hарада урда корейскэ реакционернүүд «национальна суглаан» гэдэгтэ «hунгалтануудые» үнэгэргэбэ. Гансашье демократическа партинууд ба организацинууд бэшэ, мүн, энэнhээ урдань американецуудые дэмжэжэ байhан баруунай ба центристскэ этэгэдэгүүд эдэ hунгалтануудта хабаадалсахаhаа арсабад. «Национальна суглаанай» составай 200 «депутадуудай» 81-нинь помещигууд, 32-нь капиталистнуud ба бэшэнинь — японско тала барihан реакционно чиновникнуud, баруунай партинуудай урбагшад болон бусад байhаниичь гайхалтай бэшэ. Ажалша нинтын нэгэнье түлөөлэгшэ энэ «суглаанда» үгы байhаниинь мэдээжэ.

Хэтэрхэй реакционно «парламентын» үндэhэ hуурь дээрэ Ли Сын Манаар (Сын Ман Ри) толгойлогдohон марионеточнэ «правительство» байгуулагдаhан юм. Ли Сын Ман болбол үшөө 1919 ондо Кореяе США-гэй хиналтада үгэхые hэлэhэн урбагша мүн болоно. Тус «правительство» хадаа корейска арадые мүлжэхэлэнь американска экспансионистнуудай үгэ дууламгай зэбсэгынь боложо үгөө. «США-гэй правительство ба манай арад халаа гүрэнэй засагые гуйсэдөөр бэелүүлхэ юм» гэжэ сахеэр хэлэхэhээ Ли Сын Ман эмэбэгүй. Американска засагаархидай дамжагүй хабаадалсагатайгаар байгуулагдаhан черносотенно этэгэдэгүүдhээ бүрилгэhэн полицейскэ олон мянган бандидуудай ашаар тиимэ түхэлэй «гүрэнэй засагые» бэелүүлнэ.

Корея тушаа Холбоото Штатуудай түсэбүүд хадаа Зүүн зүгэй арадуудай демократическа хүдэлөөе даража ябадалда хаалгуулагдаhан байна. Иимэ политика Японию, Хитатта болон Азиин ба Номгон океанай бусад оронуудта ябуулагдажа байна. Энэ политикые ябуулагшань—Уоллстридэй ашаг туhые Алас Дурнала гүүнэн сэхээр хамгаалжа, сахижа байгаа генерал Макартур мүн болоно.

Корея хадаа колони болгогдон, гүүхэй эдэй ба американска баразе абаха рынок болгогдон Холбоото Штатуудта хэрэглэгдэхэ байна. Урда-корейскэ «правительство» болбол засагаа абамсаараа Урда Кореяын минеральна баллигые ашаглаха тухай хэлсээнүүдые США-гэй түлөөлэгшэнэртэй хэжэ эхилhэн байна Корейскэ маринистнуud hаяхаа Урда Кореяын нүүрhөнэй уурхайнуудые болон электро-ажуйлэдбэриие американецуудаа мэхэлэ хуулита еhоор үгэбэ. Американска сэрэгэй командованида «административна функциинуудаа» үгэхэ тухайда американска сэрэгэй командованиа ба марионеточнэ правительство хоерэй хоорондо баталгаhан хэлсээн халаа корейскэ арадта үгырөл, хоhорол асаржа байhан, тэгшэ эрхэгүй, тон хүшэр хүндэ договор мүн Энэ хэлсээн болбол реакционно национальна суглаандашье хүрэтэрөө бүрүүшаал хүлсэhэн ба тэрээнние баталхын түлөө ороёдоо 78 хүн голосовалhан байха юм.

Американска монополистнуud болбол США-гэй хиналта доро байhан японско монополистнуудтай хамталаа Кореяе мүлжэхэ hаналтай. «Зүүн Азиин хамтаран баталгын» американска варианные байгуулхын тулаа американска монополистнуud Кореяе мүлжэhэн японско колонизаторнуудай олон жэлэй «дүршэлые» ашаглахаяа хүсэнэ. Энэнэ тухайда японско милитаристнуud энэнэй урда тээшье хүсэл гаргажа байгаа hэн. Тинхэлээрээ, Кореяе хоер дабхар дарлалтада, американска ба японско монополистнуудай дарлалтада оруулха тухай эндэ хэлэгдэнэ. США-гэй сэрэгэй стратегическа түсэбүүдтэ Корея халаа шухала hуури эридэг. Американска дипломадууд болбол японско, хитадай ба корейскэ реакционернүүдые «зүүн азиатска союз» гэдэг дотор нэгэгүүлхэ түсэбтэй юм. Корея халаа Советскэ Союзда ба демократическа Хитадта эсэргүү хандуулагдаhан американска экспансионистнуудай зохеожо байгаа «блогуй» шухала звеноень, сэрэгэй плацдарм болгогдон хэрэглэгдэхэ байна.

Энэ мэтын авантюристскэ түсэбүдээ бэелүүлхэдэ корейска арадта түшэглэжэ шадахагүй байhаhаа байса мэдэжэ байhан США-гэй зонхилогшод болбол американска сэрэгүүдые Кореяhаа гаргаха ябадалые али болоохоор хойшолуулна.

Советскэ арад хадаа эрхэ сүлөөдэ дуратай корейскэ арадай шалгагамал нүхэрнь байhан ба мүнөөшье тиимэ байhан хэбээрээл. hайн үнэн сэхэ туhаламжа корейскэ арадта үгүүлэн, Советскэ Союз хадаа нэгэдэмэл, бэеэ даанхай, демократическа корейска гүрэнние тон түргөөр байгуулгые хангахын тулада ходоо эрмэлэзэг байна.

Советскэ ба американска сэрэгүүдые Кореяhаа нэгэн доро гаргаха тухай гуйлгатайгаар СССР ба США-гэй правительстванууда Кореяын арадай Верховно суглаанай хаhалhанай hуулгэ недели үнэгэрөөд байхадань, СССР-эй Верховно Советэй Президиум Хойто Кореяhаа советскэ сэрэгүүдые гаргаха тухай шийдхэбэри абаба. Тус гаргалга 1949 оной январийн 1 болотор дүүрэхэ байна.

Советскэ правительство хадаа СССР ба Корейскэ Арадай Демократическа Республика хоерэй хоорондо дипломатическа харилсаа байгуулхаар бэлэн байhанаа октябрийн 12-то мэдүүлээ.

Корейскэ арад, тэрээнтэй хамта бүхы демократическа дэлхэй болбол бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалые ба аюулгүй байдалые хангалгала зорюулагдаhан СССР-эй эб найрамдалда дуратай политикые эли тодоор харуулhан туладань Советскэ Союзай эдэ актнуудые халуунаар амаршалhан байна.

В. МАЕВСКИЙ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хани нүхэд Элик Петинов ба Володя Дапилов парhанай борбоосгой суглуулжа ябана.

М. Минеевэй фото.

Усть-Ордын округой hонинууд

ЭХИР ГУРБАН БАСАГАД

Эхирит-Булагадай аймагай Харазаргайн булсоведэй Молотовой нэрэмжэтэ худөө ажахын артелиин эшүүш Мария Башанхаева октябрь hара соо эхир гурбан басагадые гурөбэ.

Эхир хүүгэдтэ ба тэдэнэй өхэдэ медицинскэ харуулhалга табигдаа. Колхозойнь правлени хүүгэдые абалсаха хүнние үгөө. Усть-Ордын округной Советэй гүйсэдком Башенхлевада нэгэ дорын туhаламж болгон 1000 тухэриг, Эхириг-Булагадай аймпотребсоюз талха, крупа, сахар, эл бүд үгэбэ.

Эдэ хүүгэд элүүр эпхэ ба ехэнүүд боложо байнад.

ОКРУГ СССГОО ТОМОХОН КОЛХОЗ

Алайрай аймагай «Гигант» колхоз (түрүүлэгшэнь РСФСР-эй Верховно Советэй депутат нүхэр М. П. Миронов) округ соогоо эгэзэн томо ба баян колхоз юм.

Энэ жэлдэ тус артелиин гешүүд таряанайгаа полинууд дээрэ ороhоого культурануудай үндэр ургаса ургуулба. Гектар бүриhөө дунда жэшээгээр 14 центнер шэнинсэ, овес ба ячмень хурягаа. Энэ амжалтань гүрэндэ 11 мянган центнер таряа гуташаха ябадалые хангаhан байна. Энээгэнь 80 процентнь шэнинсын таряан болоно. Мүн гүрэндэ 4488 пүүд таряа түсэбөө галуур туташаhан байна. Энэ ороной гүрэн-захи өөдөлдөгөө пашин уялые амжалтатайгаар дүүргэhэн энэ колхоз 1949 оной хабарай таригадаа хүсэл хүрэхэ эрхим үрhэ хааба. Тиин үлэгшэ таряагаа колхознигуудайнгаа ажалта удэртэ, хубаhаан байха юм. Ажалта үгэр бүхэндэ 4 килограмм таряан хүртэжэ, зарим колхознигууд 70 — 80 центнер таряа абаhан байна.

Энэ колхозой малажалынь таряан ажалhаа зааханшье гэгдэнэгүй. Алуу мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбые бүхы түрөлой малаар дүүргэнхэй. Малынь тэжээлээр ба тулаан байра байдалаар дүүрэн хангагдаhан байха юм.

Худөө ажахынгаа жэлые амжалтатайгаар үнэргөhэн колхознигууд ерэхэ хабарай таригтые хүсэн түгсөөр угтахын тула агротехническэ hуралсалые эхилбэ. Бригадинууд, звеньеводууд ба трактористнар барандаа өлэ кружогто hуралсана.

Тэрэнhээ гадна «Гигант» колхоз нилээд олон хамhабарин ажахыгай юм. Жэшээлхэдэ, электрын галаар хүүгэлгэдэлэг тээрмэ ба модо хюрөөдэхэ рама бии. Мүн хирпинсын заводтой, зүгын зуун бүлэгэй пасекатай ба бусад олон мастерскойнуудтай. Эдэнь жэл соо колхозоо 500 мянган туhэриг олзо доход оруулдаг.

Колхозой теплоелектростанци болбол тээрмэ, пилорама, молотилка хүдэлгэхэhөө гадна, колхознигуудай гэр байрануud болон конторо, hургуули мэтын нинтын байшангуудые эрэлтүүлнэ. Колхознигуудай гэрнүүд радиотой болгогдohон байна. Мүн колхознигууд хошоод өхземпляр газетэнүүдые захинхай.

«Гигант» колхозой гешүүд баян ба культурна байдалда ажаhууна.

ДОЛООН ЖЭЛЭЙ ШЭНЭ hУРГУУЛИ

Энэ жэлдэ Алайрай аймагай Забитуй гэжэ шахтерска поселогто долоон жэлэй hургуули нээгдэжэ, горнягуудай хүүгэд өөрынгөө поселогто долоон классай hургуулитай болохо аргаболомжо олобо.

Шэнэ hургуулида поселогой олонинтэ эдэбхитэйгээр туhална. Тэдэнэй хүсөөр hургуулиин байшан ба мебель заhабарилагдаhан байха юм. Тэрээнhөө гадна, поселогой олонинтэ ба багшанарай коллектив тус hургуулиин фондо 15 мянган түхэриг мүнгэ сутлуулжа үгөө. Энэ мүнгөөр үшэн ба инвалидуудай хүүгэдтэ хубсаhан абтаhан байна.

Редакциида ерэhэн бэшэгүүд

Мартагдаhан модошод

Модошотой байра байдал, тэлэнние культурна гэгээрэлээр хангаха ябадал Хорнин леспромхозой Парипай участогта тон муугаар табигдапхай.

Дээдэ Парин, Доодо Парин гэдэг модоной участогуудта улаан булангуud бии нэрэгэй аад, тэндэнь ямаршье культурна хүдэлмэри ябуулагдадагтүй байхаhаа гадна, газетэ ба журналшье үгы.

Мүн модошодой байра байдал тон муу. Дээдэ Париндахи модошодой барак шинэгтэй нойтон байдаг.

Тэрэшэлэн тэндэхи ОРС-ын хутэлбэрилэгшэд модошодые тон муугаар хангана. Энэ ОРС-ын пекарнийн баридаг хилэмэн шал түүхэй байхаhаа гадна, саг үргэлжэ дутагдалтай байдаг. Тинхэдэ столовонь баhан муу шапартай эдеэ буйлуулдаг байха юм.

Дурсагдаhан участогай начальник нүхэр Поплевин модошодые эдеэ хоолоор хүсэд хангажа, уялгата түсэбөө саг соонь дүүргэхэ тушаа оролдолго гарганагүй. Тэрэшэлэн машина заhабариддаг гаражайнь байра неэшэнгүй байха юм.

Леспромхозой хутэлбэрилэгшэд модошодой байра байдалые hайжаруулха тушаа бодото хэмжээ абанагүй.

Г. Цыреторов,
Н. Саможапов.

Ехэнхидээ хаалтатай байдаг

Мухаршэбэрэй аймагай Суулгын сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи медицинскэ пункт hүүлшын хэдэн hарануудта хангалтагүйгөөр хүлэлмэрилнэ.

Үбшэнтэнние эмшэлхэ медикаментаар тон дутамаг. Медпунктнь ехэнхидээ хаалтатай байдаг.

Тинмэhээ үбшэлhэн хүнүүд хореод модоной газарта байhан Суулгын амбулатори ошохо баатай болоно.

Н. Гибеев.

Шалгалтын комисси хүдэлмэрилнэгүй

Хэжэнгын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой (Доодо-Худан) гешүүд 1947 ондо тоосоото —hунгуулнингаа суглаан дээрэ нүхэр Бабу Хабтаев гэгшые шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ болгожо hунгаhан байгаа. Тэд, нүхэр Хабтаев бүхэли жэл соо нэгэшье шалгалта хээгүй байха юм.

Тинхэдэ, энэ колхоздо худөө ажахын артелиин Уставые абдэhэн баримтануud, мүн ондоошье дутуу дунданууд үзэгдэжэл байдаг.

Ш. Шойнхоров.

Эб найрамдал ба сүлөөе хамгаалхын түлөө арадай хүдэлөөн Франциде болохо

ПАРИЖ. (ТАСС). Эб найрамдалые ба сүлөөе хамгаалхын түлөө съезд хадаа эб найрамдал ба сүлөөе хамгаалхын түлөө тэмсэлые бүхы ороной дотор өөмшэхэхэ шийдхэбэри гарганажа, энэнь Франциин үргэн арад зоноор халуунаар угтагдаа.

Эб найрамдалые ба сүлөөе хамгаалхын түлөө съездын делегадууд болбол съездын хүдэлмэри гүхай ба тэдэнэй гарганаhан шийдхэбэринүүд тухайда суглаанууд хэгэнэд. Энэ суглаануудта үргэн зон хабаадана.

Съезд дээрэ hунгагдаhан центральна хутэлбэрилгэ орган коммуникие тушхаглаба. Олон общинануудта эб найрамдал ба сүлөөе хамгаалгын Советууд байгуулагдаа гэжэ тэндэ хэлэгдэнэ.

Германиин үлэхэ еhотой хуулгта репарацинуудые абаха шухала гэhэн резолюци Пмфи городой (Пьесо) департаментэй суглаан гаргаба гэжэ коммюнике соонь хэлэгдэнэ.

Ансар-Сюр-Вьен городой (Шаранты) департаментын арадай суглаан хадаа французска армиие харшиг гүрэнэй генеральна штабай эзэдэг болгоhонние, мүн Рурска ажаhуйлэбэрние немецнуудай гарта үгэhэнние эрид бүрүүшаhаан резолюци абаба.

Энээн тушаа «Юманите» газетэдэ Андре Каррель иигэжэ бэшэнэ: «Эб найрамдалые хамгаалхын түлөө мүнөө үедэ Франциде боложо байгаа үргэн ехэ хүдэлөөе эрид ба үнэнэнэ нэгэшье ажалгэша нюухагүй. Энэ хүдэлөөн хамда элдэб янзын формотойгоор дэлгэрнэ; ажалшад бүхы ушарнуудта бата-бахи эб найрамдал байгуулхын түлөө тон ехэ шэн зориг үүсхэнэ. Энэ шэн зоригые эб найрамдал ба сүлөөе хамгаалхын түлөө национальна съезд гүнзэгыгөөр харуулаа.

Энэ хадаа французска арадай оюун бодолой бодото дээрээ hаринные гэршэлнэ гэжэ».

Эб найрамдалай хэрэгэй түлөө тэмсэлдэ коммунистнуud алибаа фронтнуud дээрэ ехэхэн үүрэг дүүргэжэ; дүүргэжэшье байна. Үнэн сэхэ французууд болбол интернационалистнуud мүн тула; эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ хабаадана. Энэ тэмсэлэй ялалтаар дүүрэхэнь лабгай. «Эб найрамдал» гэhэн нангин үгэнүүдые тойрон бүхы нэгэ нэгэлэжэ байна гэжэ тэдэнэр баяргайгаар тэмдэглэнэ».

Энээнние мэдэхэ гүй?

Росси — комбайнын эхэ нютаг

Андрей Романович Власенко түрлан бүтээhэн машинаяа хэрэглэн эрхэ гуйжа, 1886 ондо хаанта Россин «Газартаряалангай ба худэгэй ажауйлэдбэриин Департаментта» хандаhан байгаа. Энэ машина «тэряае сохиногоо хуряаха юм» гэжэ бэшэглэhэн байба. Ондоогоор хэлбэл, Власенкын машинань дэлэй дээрохи түрүүшын комбайн байгаа. Власенкын уралhан хоер комбайн Бежезскэ уездын помещигуудэй тэряае хаалгат байhан юм. Гэбэшье, хаанта правительство хадаа Власенкын машиные бүтээхэ ябадалые өмхидхэнгүй орхео hэн.

Пматтал советскэ власгай тогтоhонhоо хойшо, сталинска табан жэлнуудэй үедэ, манай ороной комбайн бүтээгдэн гаража эхилhэн байна. Тиин, комбайн бүтээлгэн СССР 1937 ондо дэлхэй дээрэ нэгдэхи hуури эзэлдэг hэн.

Манай ороной — дэлхэй дээрэ түрүүшын комбайнын бүтээгдэhэн эхэ нютаг мүн. Власенкын комбайнын бүтээгдэhэнэй хойто та 11 жэл үнэрөөд байхада, Америкэдэ комбайн зохеогдоо бэлэй.

(Календарьhаа абтаба).

Докторско диссертаци

Ноябрийн эхиндэ Бурят-Монгол зооветинститутай зоотигиеньн кафедрые даагша профессор В. Е. Парунин болбол Казанска института диссертаци хамгаалhан байна. Нухэр Парунин «Малай байрын михрожилгэ ба тэрэнние тааруулха арга метод» гэhэн темээр диссертаци хамгаалха, худөө ажахын наукануудай доктор гэhэн өрдэмэй нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

Тус темэ тон шухала удхашантай юм. Эндэ малай үбэлжэлгэ ба тэдэнэй харуулhалгые hайжаруулхын тухай хэлэгдэнэ. Автор халаа, малай байрын температура ба шинэ нойтон удхашанар мэтын зоогигиеньн зарим дуримуудые тон шэнээр хэлнэ.

Худэлмэринтөө практическа ба нухэр Парунин малай байрнуудай вентиляциие рациональна шилха арга метод тухай бэшэнэ Советскэ Союзай хүйсэ эсэнуудта (тэрэнэй тоодо Бурят-Монгол АССР) хэрэглэгдэхэ малай байрын вентиляциин шэнэ систем дурадхаhан байна.

К. Васильев.

Худөөгэй интеллигентнэрэй суглаан

ЦАКПР. Энэ худөөгэй интеллигентнэрэй суглаан боложо. БМАССР-эй худөө ажахын Министрые орлосо нухэр Балдаев «Худөө ажахын наукануудай Бүхэсоюзна Академиин сессиин дүшүүд» тухай элэгдэл хэлэ.

Элидхэл тушаа шилэд олон үгэ хэлээ. Улаань суглаан болсо мичуринска hургаалые бодото ажалдээ үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гэhэн шийдхэбэри абаба. Суглаанда хэлэгдэhэн агрономууд колхозуудта агротехническэ ба зооветеринарна ба жогуудые эмхидхэлжэ хутэлбэрилгэ гэhэн уялгануудые абаhан байна.

Мүнөө аймаг дотор 18 кружогто эмхидхэгдэд худэлмэрээ эхилээ.

Н. Хазагаев.

Харюусалгата редакторай орлогшо Б. Очиров.

МҮНӨӨДЭР КИНОТЕАТРНУУДТА

«Прогресс» «Еhотой хүн тухай повесть»

«Эрдэм» «Двойники»

Главрыбсбыдэй Бурят-Монголой контородо

Саг үргэлжэ худэлмэрилэгшэдые прорыб-баригалга хэрэгтэй. Конторын адрес: Улан-Удэ город, Пушкиновая улица, № телефон № 6-72.

„ТРАНСЭНЭРГОКАДРЫ"

гэжэ автоhургуули шофёрнуудай курсада hургашадаг абахань. Занятинь 15 оной декабрийн 20-до эхилхэ байна.

РЕДАКЦИИН АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 26. (ТЕЛЕГРАФНЫ АДРЕС: Улан-Удэ, Унэн) ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора — 23, АТС—1-80 зам. редактора—3-23, ответ. секретаря 3-23; отделов: партийной и комсомольской жизни, сельского хозяйства—4-52, культуры и быта, промышленности и транспорта—4-52; писем трудящихся, внутренней информации и переводов — 4-52 (2 зв.), объявлений—2-64 (2 зв.) Для междугородних переговоров — 16.

Н—00508. Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000